

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

RAZLOGI ZA UPANJE?

Nepregledne množice ljudi vseh ras in verstev, narodnosti in kultur so po vseh celinah našega vedno manjšega planeta prvič v zgodovini človeštva skupno demonstrirale za mir in proti vojaškemu napadu na Irak. Globalizacija strahu, globalizacija upanja. Edinstveni pojav je združil več kot sto milijonov oseb v več kot šeststo mestih; na ulice so stopili ljudje vseh starosti, ki se bojijo posledic vojne proti tiranu Saddam Husseinu.

Kot vsi dobro vemo, se je svet razdelil v tiste, ki so za vojno, in tiste, ki so proti njej. Razdvojen je sama Evropa, ki je zaradi tega danes bolj kot kdaj prej posebno šibka in brez glasu. Nekatere države podpirajo Busha, druge pa – morda v iskanju vodilnega mesta med drugimi? – pravijo, da verjamejo v rešitev kočljivega vozla brez oboroženega spopada.

Ob vsem tem se postavlja vrsta vprašanj. Najprej to, zakaj Združene države Amerike tako trmasto vztrajajo s svojo zahtevo po vojni, ko pa nimajo neposrednih interesov v Iraku. Pa še to: ali so odločitve današnjih evropskih veljakov, kot npr. Blaira, Aznarja in Berlusconija ali Chiraca in Schröderja posledica zgodovinskih procesov in strategij ali zgolj njihovih osebnih politik in interesov? Kam plove Evropa, če ne bo našla trdnega enotnega stališča? Ali evropske države, ki so proti uporabi vojaške sile, podcenjujejo mednarodni terorizem? Sploh pa se postavlja vprašanje, kakšno vlogo še imajo v mednarodni krizi Organizacija združenih narodov, NATO in Evropska unija, še zlasti ko niso soglasni oz. ko njihova beseda nima dovolj teže, da bi ustavila ameriške bombe. Je že res, da OZN ne predstavlja nikake svetovne vlade, ampak le omizje, za katerim potekajo politična posredovanja; toda dejstvo, da se ena sama država obnaša kot absolutni poglavar sveta in razpolaga s svojo vojaško silo, kakor hoče in kadar hoče, zna postati nevaren precedens.

Po diplomatskih sporih in napakah evropskih držav je svoje sile napela tudi vatikanska diplomacija, ki je poslala v Bagdad kard. Etchegaraya, častnega predsednika komisije Pravičnost in mir, ki je z zmerim optimizmom izjavil, da je mir še mogoč. Časnikarjem je povedal, da je diktatorju Husseinu v svoji moralni - in ne politični! - misiji osebno izročil papeževo sporočilo in "ga spodbudil, naj razmisli, naj skuša biti bolj odprt in naj se čimbolj potruži, da bi se izognil vojaškemu spopadu", kajti le tako se bo njegovo ljudstvo izognilo trpljenju. Sveti oče si ves čas seveda prizadeva za mirno rešitev spora; vernike spodbuja, naj molijo za mir, in neutrudno dopoveduje vsemu svetu, da je vojna najslabša izmed izbir. "Mir je v rokah ljudi," pravi in s tem poudarja, da si nihče ne more privoščiti ravnodušja ali brezbrčnosti.

Zavedamo se, da je mir zlasti moralna in kulturna kategorija, ki pogosto trka ob politični realizem. Verjetno pa moramo v tem času negotovosti le prisluhniti papežu Wojtyli, ki nas roti, naj pomnožimo napore in naj ne obupamo, češ da je vojna neizogibna. Na mrkem obzorju iraške krize se pojavljajo tudi zaradi pritiska javnega mnenja - razlogi za vsaj blede upanje, zadnja beseda pa še ni izrečena. Proti upanju upajmo, da bodo plameni miru kot snovnega in duhovnega blagostanja končno le vzplamteli.

DANIJEL DEVETAK

KRAŠKI PARK / PROTINAPAD ŽUPANOV

SPORNI ZAKONSKI OSNUTEK NAJ SE ODSTRANI

IVAN ŽERJAL

Župani občin Doberdob, Foljan-Sredipolje, Tržič, Rentabor, Ronke, Zagraj, Dolina, Sovodnje in Zgonik zahtevajo, da se z dnevnega reda deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine odstrani zakonski osnutek št. 178 o ustanovitvi kraškega naravnega parka, drugače se bodo poslužili vseh možnih poti za razveljavitev osnutka, ki krši suverenost in pristojnosti njihovih občin. Osnutek je kot znano pred kratkim odobrila četrta komisija deželnega sveta in med drugim daje velike pristojnosti tržaški pokrajini glede upravljanja parka. Prav zaradi tega pa je po mnenju omenjenih županov popolnoma nesprejemljiv, saj je upravljanje parka v izključni pristojnosti občin. Župani se pri tem sklicujejo na deželni zakon št. 42 iz leta 1996, poleg tega pa tudi na 22. člen vsedržavnega zakona o parkih (zakona št. 394 iz leta 1991) in na razsodbo italijanskega ustavne-

ga sodišča št. 282 z dne 14. julija 2000, po katerih naj bi osrednja vloga pri upravljanju naravnih parkov pripadala občinam, ne pa pokrajini. Tako med drugim piše v pismu, ki so ga župani v teh dneh poslali predsedniku deželnega sveta Antoniu Martiniju, deželnemu odborniku za parke Giorgiu Venieru Romanu, načelnikom svetovalskih skupin v deželnem svetu ter predsednikoma tržaške in goriške pokrajine Fabiu Scocimarru in Giorgiu Brandolinu.

Podpisniki sicer poudarjajo, da je v spornem zakonskem osnutku prisotna jasna želja, da se sprevrže celotna struktura zakona št. 42/1996 z edinim namenom favorizirati pristransko usmerjenost v sozvočju s tisto, ki je pripeljala do ukinitve Kraške gorske skupnosti. V obeh primerih gre, kot je bilo rečeno na priložnostni tiskovni konferenci županov v petek, 14. t.m., na sedežu Kraške gorske skupnosti v Sosljanu (prisoten

je bil tudi goriški pokrajinski odbornik Marko Marinčič), za politično dejanje, ki ne gleda na potrebe in interese krajevnih uprav in skupnosti, na interese kraškega prebivalstva. Nasprotno, priče smo, so dejali župani, poskusu postavljanja ob stran občin, prebivalstva in teritorija za uredničenje velikih načrtov. Še posebej oster je bil župan Ronk Livio Furlan, ki je dejal, da na teritoriju tiste občine nihče ne bo načrtoval nečesa, česar oni nočejo.

Župani so torej napovedali oster boj v primeru, da bi zakonski osnutek nadaljeval svojo pot. Ravno glede tega ni še jasno, ali bo še ostal čas, da se osnutek odobri že pred volitvami ali pa bo vse skupaj padlo v vodo in da je ves halo služil le v predvolilne name-ne. Vsekakor, če se bo ta pot nadaljevala, bo potrebno tudi koordinirano delovanje med občinami in vsemi ostalimi dejavniki organiziranega življenja na kraškem teritoriju.

GORICA-NOVA GORICA

KAKŠNO MESTO?

Malokdaj se je o Gorici pisalo toliko kot danes. Vsa možna in nemožna vprašanja so bila (ali so) temu vzrok. Danes pa še posebno buri duhove Gorica kot bodoče eno ali skupno mesto z Novo Gorico. Temu pač botruje skorajšnji vstop republike Slovenije v Evropko unijo prihodnje leto (2004).

Danes že več kot mesec dni lahko dnevno opazujemo mestni avtobus iz Nove Gorice, ki poleg našega skrbi za novo vzpostavljeno stalno progno med obema mestoma. To je pravzaprav prvo tako vidno znamenje skupne volje po premostitvi meje, ki sicer še vedno obstaja, a se njena vloga vidno krči.

Ni skoraj dneva, ko ne bi pri nas – pa tudi onstran meje – tisk obravnaval te teme. Podobno tudi RTV mediji z obeh strani, pa še razni simpoziji o vsem tem.

Pred časom je sam predsednik Evropske komisije oz. vlade Romano Prodi dal v zvezi s tem zelo odprte izjave in že zagotovil svojo prisotnost na obmejnem prostoru pred nekdanjo svetogorsko postajo v maju leta 2004, ko bo Slovenija tudi v Evropi.

Kaj lahko rečemo ob vsem tem? Zelo lepe misli in načrti za prihodnost mesta, kot je Gorica. Večkrat ima človek vtis, da gre pri vrednotenju vprašanja meje med Gorico za nekaj idilični prizvok. Lahko bi rekli tudi za pravljico podobo.

Prevladuje namreč mnenje, da bo leta 2004 dejansko res zapadla državna meja. Toda: ali ni še med Italijo in Francijo ali Avstrijo neka razmejitev, čeprav na meji ni več pregledov, skoraj niti osebja, ki je za to značilno itd.? O vsem priča nam bližnja meja na Trbižu. Bo enako tudi pri nas?

Nedavno je celo v rimskem parlamentu prišlo do podobnih razmišljanj. In to celo s strani poslanca stranke (AN), ki je vse to najmanj čutila.

STRAN 2
ANDREJ BRATUŽ

"DA MIRU, NE VOJNI!" PO VSEM SVETU

Minulo soboto in nedeljo so bili po vsem svetu, predvsem pa v velikih mestih po vseh celinah (na sliki množica v Melbournu) shodi vseh tistih ljudi, ki so še prepričani, da je iraško krizo še možno rešiti na miren način.

Več kot sto milijonov ljudi je mirno, a odločno demonstriralo za mir v popolnem soglasju z mislijo svetega očeta Janeza Pavla II., ki tudi tokrat - kot tolikokrat že doslej - zatrjuje, da je vsaka vojna poraz za človeka in vse človeštvo.

Priznanje Mariu Magajni

Starosti slovenskih fotografov je generalna konzulka RS v Trstu Jadranka Šturm Kocjan izročila najvišje slovensko odlikovanje. (stran 8)

Intervju

Mirjam Pahor o svoji študijski izkušnji na Portugalskem. (stran 3)

Predavanje

Psihoterapevt Bogdan Žorž je predaval v Gorici o razvajenih otrocih. (stran 10)

02 Janez Povše
JE MIR ŠE MOGOČE REŠITI?

04 Radko Rudež
PISMO MISIJONARJA IZ ZAMBIJE

06 Jurij Paljk
NOVE PESMI IVANA TAVČARJA

10 Iva Koršič
BLEŠČEČ NASTOP KANALCEV

14 Breda Susič
DAVČNI ODPUST ZA GOVEDOREJCE

10. FEBRUAR, DAN SPOMINA

O POVOJNEM ISTRSKEM EKSODUSU

ALOJZ TUL

Organizacije italijanskih beguncev oz. izseljencev s področij, ki so po drugi svetovni vojni pripadla Jugoslaviji, so minulega 10. februarja praznovali dan spomina v zvezi z dogodki, zaradi katerih se je italijanski živelj v velikem številu odločil, da zapusti svoje rodne kraje v Istri, na Reki in Dalmaciji. Ta dan so izbrale zato, ker je povezan s podpisom pariške mirovne pogodbe leta 1947, ki je začrtala novo razmejitev med Italijo in Jugoslavijo. Na osnovi te razmejitve so namreč del Dalmacije, Reka z nekaterimi otoki ter večji del Istre bili dodeljeni Jugoslaviji. Italijanski del prebivalstva se ni mogel sprizniti s tem dejstvom, zato se je v velikem številu odločil, da se izseli v Italijo. Sama mirovna pogodba je namreč določala, da imajo prebivalci omenjenih področij možnost, da optirajo za jugoslovansko ali italijansko državljanstvo. Kdor je izbral italijansko državljanstvo, je imel leto dni časa, da se izseli v Italijo.

S 1. STRANI

KAKŠNO MESTO?

Ta (poslanec iz Lombardije) je namreč zelo pozitivno ocenjeval kako bodočo vlogo Gorice, pri tem pa je pozabil, da njegovi strankarski kolegi iz naše dežele nimajo takega razpoloženja...

Naj bo tako ali drugače, problem je seveda odprt. Mnenja pa smo, da v zadevi Gorice enega mesta ne gre pretiravati. Dokler obstajajo sedanji pravni odnosi, ne bo šlo za kako fantomatično pohenjenje obeh Goric. In to je tudi prav. Sicer pa smo že večkrat o vsem tem pisali, izgleda pa, da bomo morali še bolj hladnokrvno razmišljati o vsem tem. In to v obojestransko korist!

Na tej osnovi se je, kot rečeno, veliko število ljudi predvsem italijanskega porekla odločilo za odselitev, kar je prišlo posebno do izraza v mestih in drugih večjih naseljih. V tem pogledu velja omeniti zlasti Reko in Pulj. V teh dveh mestih so zelo pozorno sledili poteku pariške konference in čakali na njene odločitve. Nekateri mestni krogi so že vnaprej pozivali prebivalstvo, naj zapusti mesto, če bo priključeno Jugoslaviji. Ko so v Parizu sprejeli dokončen sklep o novi razmejitvi, se je začelo izseljevanje. Zgodovinarji še vedno proučujejo vzroke in razloge za tako množično odhajanje ljudi. Nekateri dejavniki so spodbujali odhod v pričakovanju, da bo to vplivalo na mednarodno javnost. Po drugi strani tudi italijanska vlada ni zavirala odseljavanja, ampak je beguncem zagotavljala vsestransko pomoč. Odločilno je bilo zlasti zadržanje meščanskih sredin, ki niso sprejemale dejstva, da se bodo morale odpovedati svoji dominantni vlogi v narodnem in družbenem pogledu v Istri, če tam ostanejo. S takšnim zadržanjem so potegnile za seboj še druge sloje prebivalstva.

Italijanski viri trdijo, da je tako imenovani povojni eksodus zajel 350 tisoč ljudi, po drugih virih naj bi se to število sukalo okrog 250 tisoč. Te številke naj bi zaobjele tako begunce s področij, ki so pripadla Jugoslaviji na temelju mirovne pogodbe iz leta 1947 kot one s področja cone B STO na temelju Londonske spomenice o soglasju iz leta 1954. Pri tem ne smemo pozabiti, da je bilo med begunci tudi nekaj deset tisoč Hrvatov in Slovencev.

Begunsko vprašanje je ves povojni čas zaznamovalo politične razmere na Tržaškem in Goriškem, kjer so nastala številna begunska naselja. Tragično usodo beguncev so italijanske stranke pridno izkoriščale v volilne namene, kar se dogaja še danes.

PAHOR IN FOUERE O MEJI

V Novi Gorici je v ponedeljek zvečer, 17. t.m., potekala javna razprava o prihodnosti Slovenije v Evropski uniji, na kateri sta sodelovala predsednik državnega zbora Republike Slovenije Borut Pahor in vodja delegacije evropske komisije v Sloveniji, veleposlanik Erwan Fouere (na sliki).

Novogoričani so gostoma zastavljali predvsem vprašanja glede posledic padca državne meje po vključitvi Slovenije v EU za nadaljnji razvoj goriškega gospodarstva, varovanje človekovih pravic, spoštovanje narodnih manjšin, varstvo okolja in za razvoj malih podjetij.

Veleposlanik Fouere, ki se je v popoldanskih urah na Sveti Gori srečal s častniki z obeh strani državne meje in z njimi konkretno predebatiral stanje ob meji ob bližnjem vstopu Slovenije v EU, je po poročanju Slovenske tiskovne agencije v Novi Gorici uvodoma izrazil prepričanje, da bodo 1. maja 2004 oči Evrope in sveta usmerjene na območje Gorice in Nove Gorice, kjer bo s padcem meje prišlo do simbolične ponovne združitve Evrope. Pahor pa je poudaril, da bo po osamosvojitvi Slovenije uspeh referendumu o pristopu Slovenije k EU naslednji logični korak za odprtje vrat v novi svet.

ENOTNA EVROPA BI LAHKO PREPREČILA VOJNO PROTI IRAKU

BREDA SUSIČ

Ali bo mnenje mase ljudi, ki so se v soboto, 15. februarja, na imponentnih manifestacijah po vsem svetu opredelili za mir in proti vojni v Iraku, zaleglo? Se bo kje konkretno poznala volja milijonov ljudi?

Ameriški politiki so navadno zelo dovzetni za nihanja javnega mnenja. V tem primeru pa je bolj verjetno, da bodo množicam prislunili v Evropi, kot je dokazal britanski zunanji minister Straw (levo zgoraj), ki je po manifestacijah izjavil, da bo težje iti v vojno brez podpore ljudstva.

Evropska diplomacija še nikoli ni bila v takšni krizi kot v primeru iraške krize. Velika Britanija je sicer edina evropska država, ki je brezpogojno na strani Združenih držav Amerike in je pripravljena takoj stopiti v vojno proti Iraku. Italija, Španija, Portugalska in Danska so prepričane, da je treba Saddama razorožiti in zato podpirajo ZDA, vendar pod pogojem, da vojaški poseg overovi OZN. Poljska, Madžarska in Češka, ki so tik pred vstopom v EU, so stopile na stran ZDA. "Stara Evropa", z Nemčijo, Francijo (Belgijo in Avstrijo) na čelu, pa tudi v Varnostnem svetu zagovarja reševanje krize na miren način.

Za zdaj je "Stari Evropi" uspelo doseči skromen rezultat. Po poročilu voditeljev inšpektorjev v VS, ko je Hans Blix (desno zgoraj) minuli teden ponovil, da za zdaj ni dokazov o tem, da bi bil Hussein nevaren za svetovno var-

nost in da je Bagdad dobro sodeloval pri preiskavah, je VS dal inšpektorjem še dva tedna časa, da nadaljujejo s svojim delom. Zasluga za to sta gotovo imeli Francija in Nemčija, ki jima je uspelo najti možni zaveznic v Rusiji (ta je komaj čakala, da spet uveljavi svoj glas in vpliv v mednarodni politiki) in Kitajski.

Na ponedeljkovem izrednem vrhu EU, ki je bil sklican prav zaradi delitve, ki je nastala med članicami glede vprašanja iraške krize, se je bila izredno pomembna bitka. Šlo je za to, ali bo EU sposobna doseči enotnost v zunanji politiki in torej posredno tudi bodoči vpliv v mednarodni politiki. Jasno je namreč, da bo EU lahko odigrala važno vlogo samo pod pogojem, da bo nastopila enotno, z enim samim in odloč-

nim glasom. Francija in Nemčija sta to zaslutili že pred leti, v zadnjih mesecih pa sta na tem začeli delati s čisto konkretnimi pobudami. Ena izmed teh je bilo skupno stališče proti vojni v Iraku. Da sta pri tem očitno zasledovali tudi lastne interese (Schröder, desno spodaj, je zaradi stališča proti vojni poleti zmagal na volitvah, Francija ima konkretne ekonomske interese v Iraku), ravno tako kot v tej situaciji delajo ZDA, ni toliko pomembno v luči pozitivne vloge, ki bi jo lahko Evropa odigrala prav v tej krizi. Marsikateri analitik je namreč ocenil, da bi lahko EU preprečila ZDA, da se vedejo kot absolutne gospodarice sveta, če bi od vsega začetka nastopila enotno in kot subjekt.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

JE MIR ŠE MOGOČE REŠITI?

Mir je vedno mogoče rešiti. Vedno je mogoče zaustaviti svoj korak, kadar je ta usmerjen v vojno. Vedno je mogoče ovreči razloge, zaradi katerih je do usmerjenosti v vojno sploh prišlo. Toda izkušnja uči, da je v zaostrenih razmerah odločitev za vojno vse prepogosto prevladala.

Tudi v primeru tako imenovane iraške krize ni resno, v kolikor smo površni optimisti, nedolžno prepričani v srečen iztek. Preveč je namreč dejstev, ki nagibajo v vojno. Na prvem mestu razporejenost močnih ameriških in angleških armad. Okrog Perzijskega zaliva je nakopičenega toliko najsodobnejšega orožja, kot ga ni bilo nakopičenega že dolgo. In prav navedeni podatki so odločilni za verodostojno presojo situacije. Poleg tega je na delu neverjetna volja Združenih držav Amerike, da vojaško posežejo. Med podatki, ki jih je dobro upoštevati, je ne nazadnje vse močnejše nagovarjanje javnosti razvitega sveta, da je večji teroristični napad samo vprašanje časa. Za površni optimizem torej, češ saj se bo vse uredilo, res ni prostora in se z njim nikakor ne velja tolažiti, vsi elementi za pričetek večjih vojaških operacij so več kot na dlani.

In vendar je mir še mogoče rešiti, v kolikor bi se pač globlje zavedeli, da je bil napad razvitejšega sveta na manj razvite vselej dokaj tvegano dejanje. V takšnih primerih se namreč praviloma sproži pomenljiv dvojen konflikt, ki bi se mu morali v svoje dobro brezpogojno izogniti: civilizacija proti drugi civilizaciji, vera proti drugi veri, čeprav urad-

no to vsi zanikamo. Vojaški nastop razvitega sveta nadalje pomeni, da niti človek na visoki stopnji razvoja ni znal najti pot do miru, kar gotovo ni dobro znamenje. V kolikor najrazvitejši del sveta ni našel poti do miru, kdo jo bo potemtakem našel? Poleg tega pa je večji poseg v Perzijskem zalivu tvegano zato, ker bo slej ko prej sprožil premikanje preostalih vele-sil, kar bi lahko vznemirilo svet v celoti.

In vendar je mir še mogoče rešiti, čeprav je treba po vsem povedanem v veliko nejevoljo priznati, da za kaj takega ne obstaja prav dosti možnosti. Vojaški izvedenci bi rekli, da ni možnosti skoraj nobene. V kolikor pa bi mir še rešili, bi bila to velikanska človekova zmaga. Bila bi velikanska človekova zmaga, saj bi mir zmagal v trenutku, ko je vojna tik pred izbruhom. Po vojni mir namreč zavladava sam po sebi in v tem še ni videti posebne zmage. Posebna zmaga je ali bi bila, ko bi mir zmagal že prej. To je vedno mogoče, nekoč bo človek na ta način prav gotovo zmagal. In zakaj ne bi ta veliki trenutek napočil prav sedaj, prav danes? V vsakem primeru pa se je že zgodilo nekaj velikega: nemara nikoli doslej v naši sodobni zgodovini ni bilo za mir toliko pozivov, toliko klincev za ustavitve vojne, preden bi se ta zares pričela. Nemara nikoli doslej ni toliko posameznikov in gibanj dvignilo svojega glasu za opustitev sile kot sredstva urejanja sveta. Tudi ta klic je dejstvo in je upanje. Veliko upanje na komaj pričeti poti našega tretjega tisočletja.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN.

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV.

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

INTERVJU / MIRJAM PAHOR

ENKRATNA ŽIVLJENJSKA IZKUŠNJA

DANIJELE DEVETAK

Študiraj solopetja na tržaškem konservatoriju Tartini. Kaj nam lahko poveš o svojem študiju?

Obiskujem tretji letnik eksperimentalnega tečaja, ki predstavlja novost za italijanske konservatorije. Novost je v tem, da je program solopetja zelo obogaten, saj vsebuje poleg študija opernih arij tudi arije iz oratorija, liederje oz. samospeve. V bistvu mora pevec-študent pripraviti vsako leto en izpit in vsaka stopnja zahteva določen program. Na koncu pa namesto diplome pripravi oz. izvaja samostojen koncert. Med stranskimi predmeti imamo npr. psihoakustiko, fiziopatologijo vokalnega aparata, dvoletni tečaj harmonije, scensko umetnost (t.i. "studio opera"), poglobitev teorije in solfeggia idr. Študiram tudi tuj jezik-angleščino, ki je zelo pomemben, zlasti če greš študirat v tujino. Seveda imamo tudi komorno glasbo, ki je zelo pomembna, saj sta lirični in komorni način petja dva različna svetova; težko je obvladati enega in drugega, še posebno če nisi tehnično zrel pevec. Ker se konservatorij razvija v smeri univerzitetnega študija, imamo študentje priložnost študirati tudi v tujini v sklopu projekta Erasmus. Gre za pogodbo, ki jo univerza oz. konservatorij sklene z univerzo v tujini; lahko je to izmenjava študentov, lahko pa tudi docentov. Nekateri tuje univerze - kot npr. v Bratislavi, Budimpešti, Ljubljani, Mannheimu, Kölnu, Portu, Ouluju - imajo že utečene izmenjave s študenti.

Vpisala sem se prav v letu, ko je tržaški konservatorij kot prva tovrstna ustanova v Italiji uvedel eksperimentacijo ter s projektom Erasmus sprejel tuje študente, hkrati pa poslal svoje v tujino. Ta izmenjava mladih glasbenikov je prava inovacija in privablja vedno več študentov iz drugih evropskih držav, saj se zadnje čase za to zelo zanimata npr. London in Pariz. Jaz in nekaj drugih študentov tržaškega konservatorija smo se prvi odzvali in doživeli tako izkušnjo. Zato velja tržaški Tartini

Mirjam Pahor, doma v Rupi, je na Goriškem in tudi širše naokrog znana, saj rada poje in ima posebno lep glas. Študirala je na šoli Emil Komel, občasno sodeluje s skupino Arsatelier. Pred nekaj meseci je kot študentka projekta Erasmus doživela lepo - ne le študijsko, ampak tudi življenjsko - izkušnjo na Portugalskem. Zato smo ji hvaležni, ker je odgovorila na nekaj naših vprašanj.

ni za "pilotski" konservatorij, ki naj bi bil kot pionir na tem področju za vzor drugim tovrstnim italijanskim ustanovam.

Ti si se odločila za Porto. Kako to?

Najprej zaradi ekonomskih razmer, saj ima Portugalska nekako nižji življenjski standard kot Italija. Saj sem imela svoje pomisleke, a sem si rekla, da bom - če ne drugega - odnesla vsaj življenjsko izkušnjo. Kot tako sem sprejela z vsemi težavami, ki sem jih morala premostiti. Kljub vsemu sem zadovoljna, saj so mi ostali sami pozitivni vtisi.

Nisi pomislila na Ljubljano?

Ljubljana je preblizu, verjetno bi prihajala prepogosto domov, kar tudi ni najbolje. Na Iberskem polotoku še nisem bila, me je pa vedno privlačeval ta skrajno zahodni evropski svet. Na Nemško me ni vleklo, zato sem se rada odločila za Porto, še toliko bolj, ker je res daleč. Velika razdalja mi je tudi omogočila, da sem se sprostila, zadihala malo novega in svežega zraka, našla novih prijateljev in znancev. Včasih je koristno malo "prezračiti" misli. Svoja prizadevanja v glasbi skušam vzdrževati s svojimi prihranki; večino tega, kar zaslužim, namenjam prav študiju glasbe. Pri nas doma pravijo, da "iz te moke ne bo kruha". Starši mi sicer niso nikoli branili, da bi študirala glasbo, me pa niso niti preveč spodbujali, kar cenim. Mi seveda pomagajo, saj živim doma; za vse to sem jim hvaležna. Jih pa nočem bremeniti s to svojo veliko željo. Glasba je moja naložba. Hvaležna sem tudi sestram Zavoda sv. Družine, kjer z veseljem delam kot vzgojiteljica, saj bi si gotovo ne mogla privoščiti nekajmesečne odsotnosti zaradi študija, ko ne bi imela tako dobrega delodajalca.

Misliš živeti od glasbe?

Kdo pa živi samo od glasbe? Lahko eden na tisoč. Res je, da iz te moke ni kruha.

Kaj nam lahko še poveš o svoji izkušnji v Portu?

Odpotovala sem konec

septembra lani, vrnila pa sredi decembra. Začelo se ni prav dobro, saj so mi že prvi dan izgubili kovček, tako da sem bila brez vsega cele štiri dneve. Pomagali so mi študentje, med katerimi je veliko solidarnosti. Bivala sem v študentskem domu v Portu, ki je pa bil zelo oddaljen od šole, kjer sem študirala. V domu so bili še drugi Erasmus-študentje, zlasti iz Španije, Belgije, Nemčije, Poljske, seveda poleg domačinov. Na šoli sem obiskovala seminar solopetja, scensko umetnost, komorno glasbo in zborovstvo. Slednji predmet je še zlasti koristen, ker nudi možnost, da spoznaš druge študente in navežeš stike. Zborovstvo je vredno gojiti že zaradi tega, ker predstavlja pomemben družabni dejavnik.

Kdo so bili tvoji mentorji?

Mislila sem, da na Portugalskem ne bom našla izrednih profesorjev, a ostala sem res prijetno presenečena. Moj profesor, Rui Taveira, se je šolal v Nemčiji, poučuje pa v Portu; je odlični strokovnjak v samospevih. Bil je zelo sistematičen, pač po nemško. Dokler nisem premostila sprotih težav, ni šlo naprej! Razumeti sem morala, kar je hotel on. Pri petju ni dovolj vaditi; najti moraš prave občutke, ki pa niso vsak dan enaki. Zato je zelo pomembno imeti ob sebi zanesljivega mentorja, ki te vodi po meandrih teh občutkov.

Pevec se rodiš ali postaneš?

To je vprašanje za deset milijonov dolarjev! Poznam veliko oseb, ki so z razmeroma skromnim naravnim darom, ker so ogromno garali, veliko dosegli, pač v mejah tega, kar so zmogli. So pa tudi taki, ki so zelo nadarjeni, žal pa nekam leni. Mislim, da sodim med te. Sem namreč premalo prepričana vase; ko bi tako ne bilo, bi bila moja pot verjetno drugačna. Je pa tudi res, da obstajajo železne in glinaste posode. Nekdo, ki je železna posoda, uspe z lahkoto; kdo drug, ki je glinasta posoda, se z večjo lahkoto razbije.

Svet glasbenikov, zlasti v tujini, zna biti neusmiljen tako zaradi velike konkurence v večjih "umetniških" mestih kot tudi zaradi razmer, v katerih živiš...

Z lahkoto ostaneš sam, postavi se moraš na noge. Moraš pa se tudi zavedati, kaj veš in česa ne zmoreš. Zelo potrebno je imeti dobro mero samokritike, ki je sol življenja. Študij v tujini je šola življenja, saj se moraš najprej "odtrgati" od staršev in družine, moraš zrasti in postati samostojen.

Kaj občutiš, ko poješ?

Petje mora biti po mojem mnenju najprej zabava. Če tako ni, je najbolje pustiti, saj se težave in misli začnejo kopičiti in te potrejo. V glasbi je treba uživati, se zabavati.

In ti to imaš!

Da, toda z lahkoto pozabim, da je tako. Pri študiju je namreč posvečen velik poudarek zlasti tehničnim platem petja, ki lahko tudi zamorijo. Zato je vedno potreben kanček naivnosti, da se lahko tudi pri študiju malce zabavaš. Seveda pa brez tehnike in iskanja muzikalnosti ne gre. Mislim, da je petje neke vrste obrtniška spretnost. Od vsakega profesorja moraš kaj pobrati. Noben profesor ni perfekten in nima popolnega znanja. Če pa imaš opravka z več mentorji, je toliko bolj možno, da boš "pobral" toliko več znanja in z vsem tem "sestavil" svojo pevsko spretnost, ki pa jo je treba stalno dopolnjevati, popravljati, piliti, pogosto tudi narediti

korak nazaj.

Vrnimo se k izkušnji v Portu.

Na šoli - Escola de musica e des artes do espectáculo - sem obiskovala tečaj dva meseca. Priložnost sem imela nastudirati tudi nekaj portugalskega repertoarja, nekaj lepih samospevov. S profesorjem sem obravnavala Wolfa, Mozarta, Bacha in druge. Vse to bo seveda prišlo v poštev za izpite v Trstu.

Porto je bil leta 2001 mesto kulture, zato so takrat ustanovili orkester, ki ga sestavljajo tudi tuji glasbeniki iz vse Evrope. Je kakovosten, ima koncertno sezono, izvaja pa tudi opere in balet. Slišala sem Tosco, bilo je prav lepo.

Si si ogledala to lepo deželo ob Atlantiku?

Da, ob koncu tedna smo se s prijatelji malo potepali. Portugalska je dežela velikih kontrastov. Na eni strani imaš bogato in moderno Lisbono z bogato kulturno ponudbo, po drugi strani je podeželje podobno nekaki kraški gmajni. Redka so turistična naselelja. Porto je drugo najpomembnejše mesto, je pa razmeroma skromno. Ritem življenja je zelo počasen; ljudje so dosti manj podvrženi stresu kot pri nas, vsekakor zelo prijetni in pristni. Jaz vsaj sem imela srečo imeti opravka samo s prijaznimi in dobrimi osebami. Po nekem koncertu sem se izgubila, zadnji avtobus je že peljal proti garaži. Šoferju sem razložila svojo zagato in ta me je pospremil do študentskega doma z lastnim vozilom.

Ogledala sem si tudi nekaj čudovitih spomenikov pod varstvom Unesca; to so npr. samostani Batalha, Tomar, Alcobaça v bogatem manuel-skem slogu. Čudovita dežela! Tam sem pustila pol srca.

Torej se boš na Portugalsko vrnila?

Upam, da ja. Portugalska je dežela v razvoju, kar podpira tudi veliko projektov Evropske unije. Leta 2004 bo tam evropsko nogometno prvenstvo, tako da že pričakujejo znaten priliv finančnih sredstev, ki bi ta razvoj še podkrepil. Tudi na področju kulture je veliko načrtov, veliko perspektiv in novih možnosti. Zato je in bo ta dežela še bolj kraj novih priložnosti.

Kako pa si se sporazumevala?

V Portu deluje t.i. Istituto politecnico do Porto, ki nadzoruje in upravlja vrsto različnih inštitutov. Ta Istituto je organiziral za študente projekta Erasmus 40-urni tečaj portugalskega jezika. Tako sem se naučila nekaj osnov slovnice. Sicer pa, če znaš italijanščino ali, še bolje, latinščino, ti je že to dovolj, da razumeš, ko bereš portugalska besedila. Govorica pa je nekaj drugega. Izkušnja je bila vsestransko bogata in lepa. Več težav sem imela z birokracijo, ki spominja na tisto italijansko izpred dveh desetletij. Vsem je namreč znano, da je še sedaj italijanska birokracija trd oreh, v preteklosti pa je bilo še hujše. Marsikatero pomoč so mi pri urejanju dokumentov nudili kolegi-študentje. Moram reči, da so mi izrazili in izkazali globoko solidarnost; med sabo smo si vsi pomagali, se tudi finančno podpirali, če je kdo kaj potreboval. Spoznala sem nekatere, ki niso imeli niti dovolj denarja za hrano; če si študent in se želiš izpopolnjevati v tujini in če nimaš dovolj sredstev, boš začel varčevati najprej na hrani, pa čeprav kot mlad človek potrebuješ... V Italiji nam nič ne manjka, ne hrane ne tople obleke; ni pa vsem dano tako okolje. Tudi zato so študentje z Vzhoda zelo pridni, izredno motivirani in tudi prodrejo, ker so vajeni na velike žrtve. Zato je vse, kar dosežejo, prav njihovo, nič darovanega.

3

ČETRTEK,
20. FEBRUAR
2003

21. IN 27. FEBRUARJA

OBČNI ZBOR SVETA SLOVENSkih ORGANIZACIJ

V petek, 21. februarja, bo Svet slovenskih organizacij podal obračun triletnega dela na občnem zboru, ki se bo začel v Kulturnem centru Lojzeta Bratuža v Gorici in se bo nadaljeval v četrtek, 27. februarja, na sedežu pevskih zborov v Devinu. Tako obliko občnega zbora je izvršni odbor izbral zato, da bi člani SSO imeli priložnost poglobiti diskusijo o dogajanju v manjšini in o vlogi, ki naj jo krovná organizacija odigra v njej. V zadnjih letih je manjšina

dobila zaščitni zakon, ki je imel namen utrditi njene temelje in normalizirati odnose z institucijami. To pa se ni zgodilo ali pa se je zgodilo le delno; zaradi tega čuti manjšina še večjo negotovost in neperspektivnost svojega položaja. Bližanje Slovenije Evropi istočasno odpira nove možnosti, na kar pa še nismo pripravljeni in celo tvegamo, da nas bo prehitelo. V tem času se je več naših organizacij tudi znašlo v kritičnem položaju, ki ga bo treba v bližnji prihodnosti rešiti, če se bomo hoteli izogniti resnejšim posledicam. Tudi v tem smislu bo lahko občni zbor SSO prispeval k razreševanju odprtih vprašanj in postavljanju novih ciljev manjšine, ki mora predvsem v lastni vrstah najti moč za bolj optimističen pogled v prihodnost.

z zaupanjem v prihodnost
z zaupanjem v prihodnost

z zaupanjem v prihodnost

DEŽELNI OBČNI ZBOR
SVETA SLOVENSkih ORGANIZACIJ

Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica / petek, 21. februarja 2003, ob 18. uri
Sedež pevskih zborov - Devin / četrtek, 27. februarja 2003, ob 20. uri

BOGATO DELOVANJE

PISMO MISIJONARJA IZ ZAMBIJE

RADKO RUDEŽ

Dragi prijatelji in znanci!
Prav lepa hvala za božična in novoletna voščila. Božji glagoslov tudi vam vsem v tem novem letu 2003!

Toda, kje že je Božič in kje Novo leto!

Morda je razlog za odlašanje srečanja naših zambijskih misijonarjev, ki smo ga imeli na praznik Svetih treh kraljev letos. Srečujemo se le enkrat na leto in nam je lepo. Pridružuje se nam Miha Drevenssek,

minorit (ostali smo jezuiti), ki je tudi najbolj živahen in najbolj udarniški na pastoralnem in tudi drugih področjih, kakor ste že lahko izvedeli iz *Družine* št. 49. Vendar so na srečanju letos kar trije zmanjkali: Tomažin, ker je bolan od adventske in božične pastore, Grošelje v Nangomi po svojih 35 podružnicah in Mlakar, ki skrbi za svojih 12. Pa nama je bilo lepo vseeno.

Z nami je bil tudi sholastik Damijan Ristič, čigar pogledi na zambijsko misijonsko delovanje so nam bili še najbolj zanimivi. Saj nam nihče več ne prihaja na pomoč in so zato taki pogledi res izvirni in poučni. Poučuje angleščino (!) in zemljepis v našem Malem semenišču v naši južni škofiji Monze. V tisti, v kateri je znamenita Srednja šola jezuitov v Chikuni in zraven še sosednja šola, pripravava za učitelje, Charles Lwanga, tudi do sedaj jezuitska, toda pred kratkim ponujena drugi kongregaciji v upravo. V šolo je

bil poslan kot profesor p. Janez Mujdrica, ki je do sedaj poučeval v znanem Nkhurah College v Kabwe, to je mesto 140 km oddaljeno in severno od Lusake.

Do lani smo bili vsi še v lusaški nadškofiji. Sedaj je Janez v škofiji Monze, Stanko Rožman v Malawi, škofija Li-

vhati rokave in utrditi kolena!

Pastoralni in duhovni izziv! Duhovni in duhovniški. Kaj pa z menoj?

Na vsak način sem še kar trden.

Na podfaro Kmanga tri kilometre daleč še kar lepo pridem peš. Za nazaj pridejo pome, tudi zaradi darov, ki so kar bogati. Ta podfara ima sedaj tudi svojo angleško mašo. Naš novicij nam je res po božji previdnosti poslan! Sama fara Chelston pa je do-

bi pripravila otroke na prvo sveto obhajilo? Sploh katera, ki bi se dala na katekizacijo in evangelizacijo? Katera, ki bi se zanimala za Sveto detinstvo (Holy Childhood), o katerem se toliko govori, a ne znajo otroci niti ene same pesmi o Bogu. O Jezusu, o Materi Božji, o Katekizmu!

Dvakrat so neki možje poslali svojega človeka na naš dekanijski sestanek in se potožili, da je na fari kar pusto življenje. Kako pa da ne, ko ni nobene- ga otroške- ga petja!

O meni! Sem vam, da deluje p. Rozman sedaj v Malawiju. Je le kaplan, pa ga župnik, Poljak, zelo hvali. Da je res pastoralno ustrojen! Ravno prihaja iz svo-

jega študijskega leta, "sabbaticum", na Angleškem. Zelo sem se začudil, ko mi je rekel, da bo zopet ponatisnil mojo skavtsko pesmarico in dodal zraven še katehetsko. Naj pripravim, mi je dejal. In sem mu včeraj predal še 58 pesmi. Prejšnjih je bilo že 166. V pesmarico niso vključene božične pesmi, ki imajo svojo knjžico, 30 jih je zbranih, in niti ne postne pesmi, 23 jih je, kot tudi ne katekizemske in ne evharistične, 45 jih je.

Se ves ta trud splača? Inkulturacija. Smrt ljudskemu petju!

Zavedam se, da nisem napisal preveč optimističnega pisma.

In vendar kraljestvo Božje lepo napreduje!

Morda je tudi to velika skrivnost. Tudi katolištvo. Res čudo ob stalnih nastopih drugih na TV!

Bodi Bogu hvala za vse. In molimo!

Pozdrave!

longwe, Grošelje gre verjetno na Sabbaticum (iz Nangome). Nangomo bo za njim najverjetneje oskrboval novoprišli poljski jezuit p. Fijalkowski.

Nangoma! Nekak naš drugi Dom! Cela vrsta slovenskih laičnih misijonarjev in misijonar, počitniški raj za naše slovenske medicince in vrsto drugih podobnih slovenskih študentov! Ni novih, danes ni več novih in tako predajamo naše fare in ustanove v druge roke, srečni smo, če jih kdo more sprejeti.

Zdaj je na vrsti Matero. Največja fara v Lusaki. Drugo leto bo praznovala zlati jubilej ustanovitve. Misijonar Tomažin, sedaj je sam (!) (kaplan v fari Marian Hill, bo prezvel sosednjo faro, Chungo, a bi si želel ostati še do zlatega jubileja. Mu bo uspelo? Škof hoče dati faro čim prej svojim, škofijskim duhovnikom. In ima prav. Toda, to je lepa fara, a tudi zahtevna! Iz srca jim jo privoščimo, a morali si bodo pošteno za-

bila še drugo angleško mašo, nedeljsko, ki je še najbolj priročna, ob sedmih zjutraj. V eni uri je končana. Druga, ob desetih pa traja skoraj dve uri. Poje zbor z vsemi domačimi instrumenti. Še bolj živa pa je maša ob osmih v domačem jeziku Nyanja. Slikovita. In vse tri v dobro nabiti cerkvi! Kakor povsod.

Sedaj pa hoče angleško mašo še druga podfara: Chainda! Zopet: hvala našemu noviciatu. Obe podfari, vsaka šteje po 6.000 ljudi in več, bi morali biti že pravi župniji, pa ni dotoka novih moči. Tudi domačih ne. Naša sreča je: Laika! To so vam res čudoviti ljudje! Morda bolj, kot pa smo mi sami! Zanimivo: predstojnice raznih redov nam skoraj z nekakim ponosom govorijo: "Naše redovnice ne marajo pastoralnega dela! So le za šole, bolnišnice in, seveda, plačano socialno delo."

Imamo jih celo vrsto v župniji. Je katera, ki bi vodila rožni venec? Ali petje? Katera, ki

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

VESELA NOVICA ZA 3. TISOČLETJE

Draga Mirjam Bratina Pahor,

zelo vesel sem tvojega govora na goriški Prešernovi proslavi, ko si ob vsem drugem povedala, da je za posameznikov kulturni in družbeni razvoj temeljnega pomena družina. Kot mama sama veš, kaj sploh je družina. Gle-

daš jo skoz svoje materinsko oko, da bi le v svojem toplem družinskem krogu mogla služiti Resnici, ki se razodeva v tvoji ljubeči drži najprej do moža pa do otrok. Omenila si tudi kulturo smrti, ki preti vsakemu izmed nas, in prav zatrdila, da nas noben zaščitni zakon ne more rešiti, če se sami ne izkažemo za ljubitelje življenja. Zelo vesel sem bil, ko si si upala na glas in brez pridržkov povedati, da je kultura način našega bivanja in celostno doživljanje sveta, tkanje komunikacije, ki temelji na osebi, na celostnem pogledu na človeka. Počelo kulture, si rekla, predstavlja razsežnost ljubezni, saj je ljubezen tista stvarnost, ki odpira človeka za drugega. Pomenljive besede iz ust tvojega ženskega duhovniškega srca, ki si upa reči, da brez ljubezni ne bi bilo nobene kulture, obstajal bi popoln molk! Veliko je mamic in očetov, ki se trudijo živeti to, kar si ti rekla, Bog pa ti je dal dar in možnost, da si v imenu velikega anonimata družin dvignila glas - se mi zdi - vpijočega v puščavi, tej naši puščavi, v kateri se kultura razumeva izključno kot pridobivanje znanja, pozablja pa se, da sta najprej potrebna rast in dozorevanje posameznika v umetnosti življenja. Prav ima tihi in skriti še živeči prerok Tomaš Špidlik, ko pravi, da brez duhovnega življenja ni mogoče govoriti prepričljivo, in meni, da v svetu laikov, posebno v družinah, zmeraj bolj jasno najdemo posebna znamenja

Duha, Svetega Duha, ki so svarilo in tolažba za Cerkev in za civilno družbo.

Januarja je potekal v Manili na Filipinih teološko-pastoralni posvet ob 4. svetovnem srečanju družin. Poudarjeno je bilo, da krščanska družina predstavlja veselo novico za tretje tisočletje. Karol Wojtyła je pred nedavnim poudaril, da je družina privilegirana pot za dialog, spravo in mir. Z vso vneto je spodbudil družine, naj z božjo pomočjo v svojem življenju uresničijo evangeljske besede kot pravilo za življenje. Sv. oče je v svojih spodbudah zahteven. Krščanske družine prosijo, naj postanejo "izklesana evangeljska beseda" za naš čas. Drage družine, to pomeni, da vas Kristus kliče, da v življenju pričujete na različne načine in slogih živo evangeljsko besedo, ki jo v družinskem krogu laže razberemo, ker jo beremo in srečujemo v preprostem življenju staršev, moža in žene, ko in če se ti po božji milosti odločijo tako živeti. Otroci vidijo, draga mama in dragi tata, vajin zgled in ga naredijo za svojega. Cerkev oznanja, da človeška družina temelji na zastonski, celostni, nerazvezljivi ljubezni, ker ljubezen je trajna in v njej se razkriva večnost. Draga Mirjam, modro si povedala na Prešernovi proslavi, da bi morali dati večjo podporo in veljavo družini, ki je v krizi. Naj te besede izvenijo kot spodbuda, da upanje nikoli ne osramoti, kljub najhujšemu možnemu stanju, ker je božja ljubezen izlita v naša srca po Svetem Duhu, ki nam je bil dan (Rm 5,5).

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU B

ZLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

7. NAVADNA NEDELJA

"Jaz izbrisujem tvoje prestopke zaradi sebe" (Iz 43, 25).

"Blagor mu, ki misli na slabotnega" (Ps 41, 2).

"Vtisnil nam je tudi pečat in v naša srca položil poroštvo Duha" (2 Kor 1, 22).

"Kaj takega še nikoli nismo videli" (Mr 2, 12).

Besedno bogoslužje te nedelje se osredotoči na bistveno točko, tako tudi naslednje nedelje, t.j. na Jezusa Kristusa. To se najbolj izraža v njegovih besedah in dejanjih. Zato se pri nedeljskem srečanju le-teh, besed in dejanj, namreč, vprašamo, kako obhajamo, doživljamo Jezusa. Zlasti če ga nato v vsakdanu izpričujemo. Kajti mnogi ga imajo za bogokletnika (Mr 2, 1-12). Očitajo mu, da se ne posti (Mr 2, 18-22): potemtakem ni pobožen; celo soboto skrni (Mr 2, 23-3, 6). Njegova družina ga ima za zmešanega, drugi ga imajo za obsedenega od poglarjev hudih duhov (Mr 3, 20-35).

Kaj pa jaz menim o njem? Kajti opredeliti se moram zanj ali pa proti njemu (po Gantey-Swaales, Ned. 1993, 516 ss).

Božjo besedo globlje doživljamo, če župnijska skupina že med tednom predela branje in premišljuje nedeljsko besedo. Maša v bolniški sobi pa lahko bratsko poveže med seboj in z Jezusom vse prisotne, ker je Jezus brat bolnih in trpečih.

Od tod prihajajo prostovoljci, ki čutijo potrebo in dolžnost, da pomagajo bližnjemu v stiski. Uboge in ostarele bomo imeli vedno med seboj (Jn 12, 8). Saj dandanes imamo cela mesta z ostarelim prebivalstvom, tudi zaradi izboljšanih življenjskih pogojev, čeprav pride tu pa tam na dan kaka huda pomanjkljivost pri oskrbi starejših po domovih. Pogreša se tudi študij krščanskega socialnega nauka, kjer pride do izraza tudi načelo-princip solidarnosti in subsidiarnosti. Naša stvarnost pa je zaznamovana z grehom odpada od Boga že od začetka, pri izviro. Prav zaradi tega Jezus v današnjem evangeliju reče hromemu najprej: "Sin, odpuščeni so ti grehi!" (Mr 2, 5). Ko pa hromega moža telesno ozdravi, vso prisotno množico petrese s čudežem, da strmijo nad njegovo oblastjo odpuščanja grehov. In vidijo, da ne le ni pod oblastjo hudega, marveč da ima vso moč nad hudobijo, nad grehom, nad boleznijo, celo nad smrtjo.

Apostolom in za njimi škofom in, po teh, duhovnikom daje Jezus to moč nad hudobijo greha pri spovedi. Tako izvršuje oblast po drugih, po posvečenih služabnikih.

A tudi laiki imajo pravico in dolžnost pripraviti druge do sreče očiščenja od grehov s tihim pričevanjem pogostega prejemanja zakramenta spovedi-pokore-sprave; a tudi s ka-

tehezo v družini pred spovedjo, pred prvim sv. obhajilom, pred sv. birmo, pred sklepanjem zakonske zveze otrok.

Ne kaže samo tožiti, da je vse nekam zanemarilo Kristusa nauk in življenje, pač je treba na novo odkrivati vero, ki tli pod trdo skorjo človekovega srca. Jezus je namreč videl pri možeh, ki so prinesli hromega, vero, in je tudi zato hromemu odpustil grehe (Mr 2, 5).

"Pravični pa bo v svoji veri živel" pravi Gospod že pri preroku Habakuku (Hab 2, 4; gl. Rim 1, 17; Gal 3, 11).

Veren človek ne bo tečaril pri obujanju vere pri bližnjem, marveč bo najprej zaupal v moč Boga, ki je vedno na delu (1 Kor 12, 6,9). Zato ustvarja vedno novo življenje, npr. že z osvoboditvijo Izraelcev iz egiptovske sužnosti. Molitev kristjana je zato vedno tudi priznanje, da je vse od Boga (Mt 7, 7-11). Evangelist pove nekaj čudovitega o molitvi, ki skoraj spregleda našo hudobijo: "Če torej vi, ki ste hudobni, znate dajati svojim otrokom dobre darove, koliko bolj bo nebeški Oče dal Svetega Duha tistim, ki ga prosijo (Lk 11, 13). V priliki o izgubljenem sinu Oče pokrije vse sinove grehe z ljubeznijo ter ga mimogrede sliši, ko se spoveduje grehov zoper nebo in Očeta.

Odkrivajmo Boga po veri in po njegovi zvestobi, saj je "v naša srca položil poroštvo Duha" (2 Kor 1, 18, 22). Bog zbrisuje naše prestopke zaradi sebe in se ne spominja naših grehov (Iz 43, 25). A molimo vsak dan: "In odpusti nam naše grehe, saj tudi mi odpuščamo vsakomur, ki nam je dolžan" (Lk 11, 4).

NOVE PESMI IVANA TAVČARJA

JURIJ PALJK

Tržaški pesnik Ivan Tavčar, ki piše pesmi v slovenskem in italijanskem jeziku, zadnje čase pa tudi v nemščini in smo o njem v našem tedniku že večkrat pisali, ker je prejel že vrsto pomembnih nagrad za svoje poezije, nas je pred časom znova presenetil in to tako z nagradami kot z dvema novima knjigama, v katerih so objavljene njegove nove pesmi.

Ivan Tavčar piše lepo, navidez preprosto poezijo, ki pa ima v sebi veliko dobrega in predvsem duhovnega, človeku in čistemu, lepemu v njem zavezanega. Ivan Tavčar se zelo razlikuje od drugih sodobnih pesnikov iz naših krajev in to predvsem zato, ker piše tudi religiozno, versko poezijo, kar je danes redkost, gotovo nevsakdanje in dobesedno plavanje proti toku. Njegova poezija ne pozna besednih iger in tudi sprenevedanja, vseč nam je, da je to dober pesnik, ki gradi na besedi, saj se v polnosti zaveda njenega živega pomena.

Pri založbi Book Editore pa je v zbirki Minerva izšla lepo oblikovana dvojezična antologija sodobnih italijanskih pesnikov, v katero je med drugimi uvrščen tudi Ivan Tavčar s svojimi petimi lirikami, ki jih je iz Dantejeve jezika v lep angleški jezik prelila Liliana Ricci in tudi sama prispevala krajši zapis o našem pesniku iz Trsta.

"Tišina/ ne sprašuje/ ničesar drugega, kot samo to, /da ji prislunemo." To je drobec iz zbirke, ki bo gotovo našla pot med bralce žejne lepe in preproste, a zato zgovorne pesniške besede.

Pesnika Ivana Tavčarja predstavljajo v vseh njegovih dosedanjih knjigah in tudi v revijalnih objavah v italijanskem jeziku kot dvojezičnega pesnika slovenskega rodu.

Ivan Tavčar bi si zaslužil, da bi ga bolje in predvsem pa bolj pogosto objavljali tudi v slovenskih literarnih revijah, v našem prostoru pa bi mu tudi v kratkem času bili dolžni izdati novo zbirko slovenskih stihov, ker gre za dobro poezijo, nekričečo, a dobro poezijo, ki ima svojo vrednost. Avtor sam pa je tihe narave in nevsiljiv, kar pa ne pomeni, da ni vreden vse naše pozornosti in tudi pohvale za opravljeno delo.

Oltre le nebbie del quotidiano (Preko megle vsakdanjosti) je naslov nove zbirke lirik Ivana Tavčarja, ki je izšla pri založbi Edizioni Off-set Grafica v kraju Ospedaletto pri Pisi, in sicer v zbirki *Il Portone/Letteraria*. Že na zadnji strani nove knjige poezij Ivana Tavčarja bralec zve, da je "pričujoča zbirka pesmi izšla zato, ker je avtor prejel prvo nagrado za poezijo na 23. nagradnem natečaju *Il Portone*."

Zbirki na pot je literarno-kritični esej napisal Nazario Pardini, ki predstavi Ivana Tavčarja kot zrelega in razločutnega pesnika in seveda kot prvonagrajenega pesnika na nagradnem natečaju *Il Portone* za leto 2002.

"Lahko se odpovem/ vsemu./ Ne morem pa se odpovedati/ sanjam./ Kdor se odpove sanjam, / se odpove prihodnosti/ in vsem svojim/ upanjem." se glasi pesem Ivana Tavčarja v našem prevodu na strani 41 nove zbirke, pesmi je naslov *Nemogoča odpoved* in v njej je lepo zajet sam avtor kot tudi njegov odnos do sveta in pesnikovanja, pa čeprav v drugi pesmi pesniško in človeško zrelo tudi pravi: "/V tolikih letih/ se nisem še naučil/ braniti/ pred nenadnimi vbodi/ spomina." Zavestno smo izbrali samo dva drobca iz lepe Tavčarjeve poezije, ki jo toplo priporočamo v branje, tudi zato, ker se pesnik zaveda našega in svojega minevanja, časa nasploh, o katerem lahko, a smelo zapiše: "/Z vsakim/ od nas/ se čas/ konča."

"V OBJEMU SVETLOBE"

V *objemu svetlobe*: tako se glasi naslov fotografske razstave Jasne Grčar-Fras na Belvederu štanjelskega gradu, ki so jo ob zvokih glasbene skupine Kontrabant odprli ravno na praznik slovenske kulture, 8. t.m., in ki je na ogled v februarju in marcu.

Gre za dvanajst črnobelih umetniških fotografij, s katerimi se umetnica prvič predstavlja širšemu občinstvu in kritiki.

Jasna Grčar-Fras si je za predmet svojih slik izbrala Štanjel. Pravzaprav se kraj že sam po sebi ponuja za iskanje umetniškega navdih zaradi svoje lege, značilne kraške arhitekture, žal še vedno nezadostno obnovljenega gradu in značilnega zvonika cerkve sv. Danijela. Vendar se je avtorica odločila za nenavadno umetniško potezo: Štanjel je namreč fotografirala ponoči, v temi, njeni posnetki pa nam ponujajo podobo kraja, ki je precej različna od tiste, ki smo je vajeni in nam priklicajo v zavest najrazličnejše občutke. V temi ali poltemi prikazani stoletni zidovi, portali, okna, štirne, stopnišča in drugi kotički, tako značilni za to in še druge kraške vasi, lahko zadobijo namreč čisto drug pomen in vzbudijo v človeku najrazličnejše fantazije.

"Štanjel, ki je podnevi zanimiva kamnita vasica na Krasu, postane ponoči mesto nenavadnih oblik, skrivnostnih prostorov in čarobnih občutkov", je med drugim zapisal umetnostni zgodovinar in kritik Iztok Bončina v priložnostnem katalogu. Gledalec je priča občutljivi igri svetlobe in teme. V temino, ki prevladuje v fotografijah Jasne Grčar-Fras, namreč vedno zasije, čeprav šibek, žarek luči, pa naj ga

izzareva umetni žaromet ali pa stara vaška svetilka. Ta luč, ki, kot je na odprtju razstave dejal Aleš Steger, "bije brezupen boj s temo", predstavlja upanje. Steger je ta boj povezal s pojmom umetnosti, ki je tudi tipanje v temi in upanje, zato so avtoričine fotografije tudi simboli tega tipanja in upanja, prizori, ki človeka popeljejo na neko "drugo stran". Za Iztoka Bončina je to "preprost in likovno privlačen jezik, ki svojo neposrednost predvsem usmerja v iskanje našega notranjega sveta, občutkov in idej", po mnenju Polone Potrč pa fotografije Jasne Grčar-Fras "poudarjajo celosten učinek podobe, poduhovljajo fotografsko mehanizem ter namesto gole reprodukcije ponujajo interpretacijo".

12

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 21.2. DO 27.2.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 21. februarja** (v studiu Anka Černic): Prislunimo zborovski glasbi: MePZ Hrast iz Doberdoba. - Svetnik tedna: Sv. Konrad iz Piacenze, spokornik (19.2.). - Za prijeten konec tedna: slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba.

- **Sobota, 22. februarja** (v studiu Anka Černic): - Od vzhoda do juga: Različni glasovi sveta. Gost oddaje: Predrag Matvejevič - Glasba od vsepovsod.

- **Ponedeljek, 24. februarja** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 25. februarja** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 26. februarja** (v studiu Danilo Čotar): - Pogled v dušo in svet: O knjigi Skrivnosti Timave (2. del). - Izbor melodij.

- **Četrtek, 27. februarja** (v studiu Niko Klanjšček)... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE, STUDIO KOPER

Dragi bralci, poslušalci in prijatelji lepo pozdravljeni in vabljeni na valove radia Ognjišče vsak dan od 5. pa vse do 23. ure, nakar sledijo ponovitve nekaterih oddaj in glasba, tako da smo z vami 24 ur na dan. Tokrat bi vas radi povabili k poslušanju oddaje **Stare ma lepe**, ki je na sporedu vsak ponedeljek od 13.30 do 13.55. V oddaji lahko prislunete starejšim, vendar lepim popevkam, ki jih redko kdaj slišite in jih druge radijske postaje ne vrtijo. Vesti in zanimivost iz celotne Primorske pa so na sporedu isti dan ob 14. uri. Dogodke s cerkvenega področja pa nizamo ob četrkih v oddaji **Zvonovi zvonijo** ob 17. uri. Slovencem po svetu pa je posvečena torkova oddaja **Brez meja**.

BOGATO BRANJE

PRIMORSKA SREČANJA ŠT. 259

JOŽE ŠTUCIN

Tudi najnovejša številka *Primorskih srečanj*, predzadnja lanskega letnika, prinaša veliko raznovrstnega branja, uglasena pa je na aktualne tematike, ki "pokrivajo" predvsem primorski prostor. Uvodničarka, sicer tudi odgovorna urednica revije Vida Gorjup-Posinkovič, se navezuje na vsebino uvodnega prispevka, ki ga je napisala doktorica umetnostnozgodovinskih znanosti Sonja Ana Hoyer iz Pirana. Vsebinska njenega zapisa je problematika vračanja umetniških del, ki jih je Italija odnesla iz istrskih cerkva, samostanov in arhivov na začetku vojne, da bi jih zaščitila pred vojno vihro. Kot je dobro znano, so umetnine še vedno dobro zaščitene v Italiji, četudi je vojna nevarnost že davno minila, nič kaj obetavna pa

ni tale zaščita, ki je postala že lastniška, saj Slovenija svojih pravic očitno ne zna dobro uveljaviti. O vračanju odnesenih del neprecenljive vrednosti je bilo podpisanih že nič koliko sporazumov in dogovorov. Seznam del, ki naj bi jih Italija vrnila Sloveniji, je naveden že v osimskih sporazumih, ob vsej pozornosti, ki jo slovenska stroka ves ta čas namenja vprašanju vračanja teh umetnin, pa je šele po natančnem preučevanju stanja in dokumentov znano, katere in koliko je bilo tistih umetniških del, ki jih je Italija iz Istre tudi zares odnesla. Zato je članku dr. Sonje Ane Hoyer priložen tudi najnovejši in doslej najbolj natančen seznam umetnin, ki naj bi jih Slovenija v pogajanjih terjala od Italije. Pri tem pa je zanimivo, da objavljeni seznam vsebuje nekatera dela, ki doslej niso bila vključena

na v pogajanje, medtem ko nekaterih del, za katera naj bi se Slovenija potegovala pri sosedih, na seznamu ni, preprosto zato, ker v Italijo nikoli tudi niso bila odnesena. Ali bodo umetnine kdaj zaživele "in loco", se pravi v okolju, za katerega so bile narejene? Odgovor za zdaj očitno pozna le veter.

Tematiko obmejne identitete, ki je tudi sicer rdeča nit uredniškega koncepta *Primorskih srečanj*, nadaljuje prispevek dr. Rastka Močnika, ki vprašanje pripadnosti razčlenjuje na visoki strokovni ravni. S tem so v uredništvu želeli dopolniti naše dosedanje prispevke k razmišljanju o nacionalni (samo)podobi ob meji. V času tektonskih sprememb, ko na eni strani razpada klasična nacionalna država, ki je zamejevala in na neki način ščitila nacionalno pripadnost posameznika, se na drugi strani odpira skupni evropski prostor, v okviru katerega bo treba postaviti povsem nove temelje nacionalne identitete in ustvariti nove mehanizme njenega ohranjanja. Razprava o identiteti v jutrišnjem

globalnem svetu je zato pravzaprav šele na začetku.

Srečanja so, kot je že navada, bogata tudi z literarnimi prispevki. Nove pesmi objavljajo Franjo Francič, Darija Mavrič, Monika Ivancič in Vanja Strle. Veliko lirike in občutljivih metafor bo vsekakor prenekateremu bralcu navrglo nekaj lepih in vznesenih bralskih trenutkov, med proznimi sestavki pa naj omenimo odlomek iz najnovejšega romana o aleksandrskih (medtem je tudi že izšel pri založbi Kmečki glas), ki ga je napisal Marjan Tomšič. Pravo branje za vse, ki jih zanima usoda mladih slovenskih deklet v daljnem Egiptu.

V rubriki *Okno v svet* sta dve prevajalki (Dragana Bojanić Tijardović in Jana Umek) predstavili utrinek iz srbske (Stevan Raicković, *Pravljica o stebelcu*) in poljske književnosti (Anna Swirszczynska, *Črne besede*), v *Zapiskih* med drugim beremo študijo Mire Cencič o Albertu Miklavcu, pesniku Krasa, revijo pa tudi tokrat zaključujejo recenzije in ocene novih knjig.

SKLAD NADE PERTOT

“LE ČEVlje SODI NAJ KOPITAR!”

Kdo se ni že kdaj zamislil ob tem Prešernovem verzju? Tudi dijaki tržaških slovenskih višjih srednjih šol so se ob njih zaustavili, ko so letos sodelovali na literarnem natečaju Sklada Nade Pertot. Prispevkov za letošnji že četrti literarni natečaj je bilo 23, kar je pravzaprav lepo število, ki nedvomno vliva Skladu upanje in prepričanje, da je tovrstni natečaj koristen in potreben. Odbor Sklada je zato zbral vse prispevke v priložnostno brošuro, ki je doživela svojo predstavitev na dijaški Prešernovi proslavi Znanstvenega liceja “F. Prešeren” v petek, 7. februarja, v prostorih stadiona “1. maj”. Ob tej priložnosti so bili tudi nagradjeni najboljši prispevki.

Med proznimi sestavki je prvo mesto v kategoriji bienija osvojila Mojca Pertot, v kategoriji trienija pa Lara Barbieri, medtem ko si je drugo mesto v trieniju prislužil Martin Lissiach, tretje pa ex aequo Alice Visintin in Samuel Saia. Med pesniki se je v bieniju najbolj izkazal Matteo Richiardi, v trieniju pa Sandi Lansetti, drugo mesto je osvojila Tjaša Korelc, tretje pa Jana Kalc.

Brošura, ki je izšla v 250 izvodih, ima na svojih straneh zbrane vse prispevke in je poleg tega tudi zelo domiselno oblikovana (za oblikovanje in ilustracije je poskrbela Nataša Gombač) s spretno izdelanimi čevlji, katere “naj sodi le Kopitar!” Iz uvodne misli lahko razberemo, da so se dijaki ob Prešernovih verzjih razpisali in opisovali stvarnost vsak s svojega zornega kota, “a privilegij mladih je, da si lahko dovolijo neverjetno svežino, divergentnost, ne da bi jim kdo pri tem zameril” - kot je zapisano v uvodnih mislih -, zato je branje teh prispevkov lahko zanimivo, duhovito in razvedrilno prav za vsakega bralca. Kateri pa je sploh namen literarnega natečaja in priložnostne brošure? Natečaj in brošura sta posvečena spominu profesorice in ravnateljice Nade Pertot, ki “je na liceju Prešeren dolga leta mentorsko usmerjala mlajše kolege in dijakke in se iskreno veselila vsakršnega njihovega napredka in uspeha”, prav tako pa si organizatoriji želijo, da ne bi dijaška “literarna prizadevanja zamrla in da bi osmišljala in spremljala njihovo življenjsko iskanje”.

(JC)

O KNJIGI HILARIJA KOSTE

KJE SO TISTE STEZICE...

Hilarij Kosta (1938) živi v rodni Biljah kot upokojeni diplomirani inženir agronomije, potem ko je službeno leta v celoti posvetil delu na novogoriškem kmetijskem in veterinarskem zavodu kot kmetijski posevevalec in učitelj na kmetijski šoli. Gledalci televizije Primorka pa ga zagotovo poznajo kot zelo uspešnega voditelja kmetijskih oddaj. Ob prazniku slovenske kulture (8.2.2003) je v Biljah predstavil svojo knjigo *Kje so tiste stezice...*, zbirko 65 skic, pravzaprav utrinkov iz mladosti, ki jo je preživel v rodni Biljah, v vojnem in povojnem času, v strahu in pomanjkanju, v otroških in deških radostih, v sožitju podedovanih izročil in novosti modernih dni, v okolju svoje družine in vaške skupnosti. Drobne in nadvse prirčne zgodbe je Hilarij Kosta napolnil z zanj značilno hudomušnostjo, s slikovitimi opisi, ki vsebujejo veliko narodopisnega gradiva in odstirajo na eni strani avtorjevo globoko navezanost na rodni kraj ob reki Vipavi obenem pa na povezanost z naravo, ki je pri njem mnogo bolj občutljiva od tiste, ki jo je zahtevalo poklicno delo. Pripoved odlikuje prisrčnost in avtorjeva zavzetost za pisanje tudi o drobnih stvareh, na primer o vsakdanju, ki ga s spretno pripovedovanjem požlahtni in povzdigne v dogodek. Sožitje manj koristne trstike in plodnosnega vinograda, ki je upodobljeno na naslovnici, na svoj način zrcali vsebino knjige, soočanje starega in novega, dobrega in slabega, prelomnih in mirnih časov. Če naj enega od teh nasprotij predstavlja trstika, bo moral ugibati le bralec.

Bilje so zanimiv pojav kulturnega delovanja, ki je presevalo in presega krajevne meje. Biljenski rojaki in ljudje, ki so v kraju občasno prebivali, so ustvarjali predvsem na področju likovne in glasbene ustvarjalnosti. Pomislili bomo na Frana Tratnika in Silvestra Komela ter na kiparja Negovana Nemca in Zmaga Posego. Glasbeno podobo je ustvarjal in še ustvarja družina Silič pa tudi pianist Anton Soler v Argentini. Knjige pa so izdali gospodarstvenik Ciril Nemeč, umetnostna zgodovinarica Nelida Nemeč, filozof Dejan Komel in zgodovinarica Nataša Nemeč, prav tako biljenska župnika Josip Abram in Ljubo Marc. Tudi Hilarij Kosta je pred leti izdal vinogradiški prirčnik, tako je knjiga *Kje so tiste stezice...* njegova druga samostojna objava, izšla prav v času, ko je dopolnil petinšestdeset let.

Knjigo mladostnih spominov Hilarija Koste je izdala novogoriška založba Branko v sodelovanju z založbo Jutro. S fotografijami jo je opremil avtor. Novogoriški založnik Branko nadaljuje z objavami domoznanskih besedil in drugega gradiva, ki se veže na Goriško. Prav je, da bi zmoželi tudi v bodoče urničevati svoje založniške zamisli, saj je na slovenski strani Primorske pravzaprav edini, ki sledi tradicijam primorskega založništva predvsem po vsebinski plati.

Svet ob reki Vipavi je z nadvse prijetno knjigo osebnih in krajevnih zgodb, ki jih je napisal biljenski rojak Hilarij Kosta, bolj obogatel.

BM

FRANCOSKI POKLON BORISU PAHORJU

Pisatelj Boris Pahor je bil v sredo, 13. 1. m., na povabilo ravnatelja Bernarda Micauda, gost Francoskega inštituta Charles Nodier v Ljubljani. Povod za srečanje, ki je potekalo v dvorani inštituta, je bil izid francoskega prevoda *Zibelke sveta*. Romanu, ki ima v francoščini naslov *Le porte dorée*, posvečajo veliko pozornost tudi *Le Monde*, *Le Figaro* in *Figaro Magazine*, slednji na celotnih dveh straneh.

Na srečanju je prof. Antonija Bernard, priznana in glede na slovensko vprašanje zelo aktivna znanstvenica na Inštitutu INALCO v Parizu, najprej prikazala vsebino in značilnosti raznih francoskih kritik o Pahorjevih knjigah ter se nato ustavila ob pomembnosti psiholoških analiz, ob motivu taborišča in vrnitve.

Nato so dali besedo avtorju, ki je prikazal svoje stike s francoskimi ljudmi in francosko kulturo od univerzitetnih let v Padovi, kjer je položil dva izpita iz francoske književnosti, do taborišča, kjer se je prav zaradi znanja francoščine v določenem trenutku rešil težkega dela in postal najprej tolmač, nato pa bolničar. Ti stiki so se nadaljevali v sanatoriju, kjer se je poglobil zlasti v francosko književnost, in v Parizu. Stik s Parizom je bil zanj novo rojstvo po vrnitvi iz dežele smrti, je dejal pisatelj Pahor. Sledil je časovni preskok do leta 1988, se pravi do pariške razstave Trouver Trieste. Takrat ga je spoznal gospod Evgen Bavčar: za prevod je predlagal *Nekropolo*, ki je potem izšla v Parizu, New Yorku in Berlinu. Prevedena je bila tudi v esperanto. Sledili so prevodi drugih del: *Spopad s pomladjo*, *Vila ob jezeru*, *Novele*, *Zatemnitev*.

Zvečer je bila na francoskem veleposlanstvu slavnostna večerja, ki jo je pisatelju na čast priredil francoski veleposlanik Olivier de la Baume.

V LJUBLJANSKI STOLNICI

OBNOVA FRESK

Ob pripravah na praznovanje tristoletnice ljubljanske stolnice, ki bo leta 2007, se je po poročanju Slovenske tiskovne agencije stolna župnija sv. Nikolaja odločila za restavriranje poslikanega baročnega stropa glavne ladje stolnice, ki je umetniško delo italijanskega slikarja Giulia Quaglia (1668-1751).

Ministrica za kulturo Republike Slovenije Andreja Rihter in ljubljanski nadškof dr.

Franc Rode sta ob tem pomembnem dogodku imenovala mednarodno komisijo izvedencev, ki bo v času obnove sodelovala z izvajalcem programa - Restavratorskim centrom Zavoda za varstvo kulturne dediščine (RC ZVKD). Komisija se je prvič že sestala konec januarja. V okviru delovnega programa strokovnjakov je bila tudi posebna novinarska konferenca v prostorih ljubljanske nadškofije na Ciril Metodovem trgu, na kateri so predstavili program prenovitvenih del, obseg in zahtevnost ter časovni načrt izvedbe.

Komisijo izvedencev sestavljajo dr. Josip Korošec (ZVKD), dr. Marijan Smolik (Nadškofija Ljubljana), umetnostni zgodovinar Giuseppe Bergamin (Videm), Milijenko Domijan (ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške), Vladimir Marković (Univerza v Zagrebu) in Michael Kuehenthal (Bavarska deželna služba za spomeniško varstvo). Vodja zahtevnega obnovitvenega projekta je Rado Zoubek iz RC ZVKD.

Restavratorski center je s pripravami na delo v stolnici začel že pred poldrugim letom. Strokovnjaki so se skupaj z zunanjo projektno skupino, ki jo sestavljajo dr. Ivan Bogov-

čič, dr. Ferdinand Šerbelj, dr. Jože Kušar, Silvester Gaberšček z ministrstva za kulturo in stolni župnik Peter Zakrajšek, odločili postaviti zahtevno odrsko konstrukcijo, ki bo omogočala nemoteno izvajanje bogoslužja v stolnici, s čimer bodo izpolnili osnovno zahtevo naročnika - stolne župnije sv. Nikolaja.

Freske, ki jih bodo v naslednjih letih restavrirali, obsegajo 550 kvadratnih metrov površine. Giulio Quaglia, ki je v ljubljanski stolnici slikal med letoma 1705 in 1706, je bil eden zadnjih baročnih slikarjev, ki je še slikal v pravi tehniki “a fresco”. Dela v stolnici je začel spomladi leta 1705, vendar se je zaradi boleznih oktobra istega leta vrnil v Italijo. Aprila leta 1706 se je Quaglia vrnil in s pomočnikom in do julija poslikal celoten obok ladje. Poslikave, ki so lep primer stropnega iluzionizma, prikazujejo povečičanje sv. Nikolaja, pripovedujejo pa tudi o preganjanju kristjanov pod Neronom in Dioklecijanom. Na površinah med okni in ob njih je naslikanih 12 apostolov, poslikavo pa bogatijo še svetniki, upodobitve glavnih grehov in kreposti.

“ČAROBNA NIT” V LJUBLJANI

Po štirih odmevnih postavitvah v Trnovci na tržaškem Krasu, Reziji, Čedadu in Gorici je razstava *Čarobna nit* o ljudski noši Slovencev v Italiji doživela tudi svojo ljubljansko postavitev. Pod naslovom *Oblečeni v istovetnost - Čarobna nit, Ljudska noša Slovencev od Trsta do Kanalske doline* so razstavo odprli 6. 1. m. v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani ob navzočnosti res številnih udeležencev, med katerimi so bili tudi mnogi ugledni gostje, kot npr. podsekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Črtomir Špacapan ter veleposlanika Italije in Evropske unije v Sloveniji Norberto Cappello in Erwan Fouere. O značilnostih razstave pa so spregovorili ravnateljica muzeja Inja Smerdel, ravnatelj Narodne in študijske knjižnice v Trstu Milan Pahor in predsednik Tržaške folklorne skupine Stu ledi Marjan Spetič.

Razstava, ki jo je postavil Slovenski etnografski muzej ob sodelovanju NŠK in TFS Stu ledi, obsega 130 eksponatov. Razstavljene noše prihajajo s Tržaškega, Goriškega, iz Benečije, Režije in Kanalske doline in so konkretna priča dejstva, kako je noša za našega človeka pomenila ne samo ljudsko oblačilo, pač pa tudi identifikacijsko sredstvo, dokaz pripadnosti narodni skupnosti (od tu pri nas tako razširjen izraz “narodna noša”). Zato so se pri etnografskem muzeju odločili za spremembo naslova razstave in dodali stavek *Oblečeni v istovetnost*, saj so hoteli pritegniti pozornost na ta posebni pomen naše noše.

Razstava ljudskih noš Slovencev v Italiji bo v Slovenskem etnografskem muzeju odprta do 20. aprila in si jo bo mogoče ogledati od torka do nedelje od 10. do 18. ure.

OD KONCA FEBRUARJA DO KONCA MAJA V TRSTU

KONCERTNA SEZONA GLASBENE MATICE

Koncertna dejavnost in prirejanje koncertov spremljata zgodovino Glasbene matice Trst od ustanovitve leta 1909 in vse do danes. Veliki mojstri mednarodne scene, priznani orkestri predvsem iz slovenskega in balkanskega območja in številni domači ustvarjalci so zapisali svoja imena na koncertne programe glasbene ustanove, ki je leta 1971 uvedla koncertni abonma, da bi ustregla željam najbolj zvestih in navdušenih obiskovalcev. Samo vojna in krizna obdobja so lahko povzročila začasno prekinitve te dejavnosti, ki je bila vedno v ospredju pozornosti in je v letih pridobila oznako prave tradicije.

Letošnja koncertna sezona bo potekala od konca februarja do konca maja v dvorani Nemskega dobrodelnega društva (ul. Coroneo 15) v Trstu. Na sporedu bodo prikupni tematski večeri, posvečeni ruski, madžarski in argentinski literaturi, a tudi zanimiv koncert stare glasbe. Sporede bodo oblikovali nekateri izmed izstopajočih talentov mlade generacije glasbenikov iz naše dežele. Umetniški svet Glasbene matice se pri oblikovanju te spomladanske sezone potrdil načrtno spoznavno in strateško usmeritev ustanove, ki spodbuja uveljavljanje tukajšnjih mladih slovenskih glasbenikov (predvsem tistih, ki delujejo kot profesorji v okviru Glasbene matice) in spopesevanje stikov z mladimi glasbeniki z drugih področij Italije in Slovenije.

Sezona se bo pričela prav v znamenju izmenjav in sodelovanja, ko bosta v sredo, 26. februarja, stopila na oder pozavnist Erik Žerjal in pianist Corrado Gulin. Erik Žerjal je diplomiral v Trstu leta 1999 in se zdaj izpopolnjuje na prestižni Akademiji svete Cecilije v Rimu. Kot prvi pozavnist Italijanskega Mladinskega Orkestra je od leta 2000 do leta 2002 nastopal v Italiji in v tujini, dalje sodeluje s sestavi Serenade Ensemble in Scott Joplin Orchestra ter s Simfoničnim in Komornim orkestrom F-Jk. Ustanovil je Primorski kvartet pozavn, s katerim nastopa po Italiji in Sloveniji. Pianist Corrado Gulin ne potrebuje posebnih predstavitev, saj je eden od najbolj talentiranih in angažiranih tržaških pianistov, predvsem na področju sodobne glasbe. Nastopal je po celi Evropi na mednarodnih festivalih, kulturnih prireditvah in radijskih snemanjih, na svetovnem prizorišču pa se je uveljavil z vrsto ameriških video-produkcij. Posnel je več laserskih plošč in je prejel veliko mednarodnih nagrad kot izvajalec in skladatelj. Leta 1986 mu je madžarsko ministrstvo za kulturo podelilo Lisztovo kolajno.

Duo bo predstavil izbor raznolikih in povečini manj znanih skladb, od stvaritev slovenskih avtorjev, kot sta Merku' in Lovce, do ameriških sugestij. Koncert se bo pričel ob 20.30.

RP

7

ČETRTEK, 20. FEBRUARJ 2003

VISOKO SLOVENSKO ODLIKOVANJE

ČASTNI ZNAK MARIU MAGAJNI

FOTO: KROMA

Starosta zamejskih fotoreporterjev Mario Magajna je prejšnji teden prejel visoko slovensko državno odlikovanje - Častni znak svobode Republike Slovenije. Odlok o podelitvi priznanja je že decembra lani podpisal sedaj že bivši predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, Magajna pa ga je prejel prejšnji torek, 11. t.m., ob priložnosti slavnostnega sprejema ob Dnevu slovenske kulture na slovenskem konzulatu v Trstu.

Mariu Magajni je Častni znak svobode izročila slovenska generalna konzulka Jadranka Šturm Kocjan. V utemeljitvi je med drugim poudarjeno Magajnovo večdesetletno spremljanje, kot fotoreporter Primorskega dnevnika, burnega dogajanja v Furlaniji-Juljski krajini s posebnim oziranjem na slovensko narodno skupnost v Italiji. Poleg službenega fotografiranja je v objektiv posnel tudi umetniške podobe kraškega sveta, morja in našega človeka. Poleg službenih dolžnosti pa je bil Magajna vseskozi dejaven član naše skupnosti kot pobudnik ustanavljanja raznih društev, njihov odbornik in tudi predsednik. Zaradi vsega tega je "pojem žilavosti, optimizma in zvestobe slovenskega človeka ob Jadranu".

IN MEMORIAM

JOŽE KOREN

Vrste slovenskih časnikarjev v zamejstvu je prizadela nova izguba. Sredi prejšnjega tedna je namreč v Trstu umrl Jože Koren, nekdanji dolgoletni urednik Primorskega dnevnika.

Jože Koren se je rodil v Velikih Laščah leta 1921, z družino pa se je potem preselil v Prekmurje, kjer je visjo šolo dokončal v madžarskem jeziku. Potem ko je druga svetovna vojna z okupacijo in razkosanjem dosegla tudi slovenska tla, se je odločil za sodelovanje z Osvobodilno fronto. V Ljubljani je bil aretiran in poslan v zloglasno taborišče Gonars, po kapitulaciji Italije leta 1943 pa se je pridružil partizanom v Brdih, kjer je postal vojni dopisnik v Gregorčičevi brigadi. Tu se je začela njegova časni-

karska pot, ki ga je po osvoboditvi Trsta maja 1945 pripeljala na mesto odgovornega urednika Primorskega dnevnika. Zgodovina tega časopisa je neločljivo povezana z likom Jožeta Korena, ki ga je urejal in sooblikoval ter vanj pisal tehte in jezikovno izbrušene članke. Nazadnje naj se ga spomnimo tudi kot sodelavca Primorskega slovenskega biografskega leksikona in velikega glasbenega navdušenca ter častnega člana Tržaškega okteta.

V prejšnjih dneh je bilo marsikaj napisanega in povedanega o Jožetu Korenu. Mi smo se hoteli pokloniti njegovemu spominu s tem skromnim zapisom. Obenem izverekamo vdovi gospe Tatjani, sinovoma Sašku in Urošu ter ostalim svojcem iskreno in občuteno sožalje tudi v imenu našega časopisa.

POLEMIKE OB POBUDI ZA SPOMENIK ŽRTVAM VSEH TOTALITARIZMOV

NALIJIMO SI ČISTEGA VINA

IVAN ŽERJAL

Načrt tržaške občinske uprave, da izkoristi preureditev Goldonijevega trga za postavitev spomenika žrtvam vseh totalitarizmov (dela naj bi stekla že to pomlad oziroma poletje), je naletel na ostro nasprotovanje nekaterih ustanov, borčevskih organizacij, predvsem pa skupine oseb slovenske in italijanske narodnosti, katerih svojci so padli kot žrtve fašističnega in pozneje še nacističnega terorja. Zanje je pobuda občinske uprave le poskus, da se preko 1.600 padlih Tržčanov za svobodo (slednji še danes nimajo v mestnem središču nobenega spo-

menika) izkoristi za prikrito rehabilitacijo nekaterih fašističnih in nacističnih zločincev, ki so bili ob koncu vojne skupaj z mnogimi nedolžnimi ubiti v okviru povojnih pobojev. Tak spomenik, pravijo, sploh ne bi prispeval k spravi in pomiritvi, temveč bi nasprotno podžgal delitve in spore. Nasprotniki spomenika zbirajo podpise v knjigarni In der Tat, v Trgovini sveta (Bottega del Mondo), v baru Oxis, v Ljudskem domu Jure Canciani v Podlonjerju in preko interneta.

Pobude take vrste bodo vedno naletele na ovire in nasprotovanja. Spomnimo se na polemike okoli narodne sprave v Sloveniji. Kot kristjani bi

načelno morali biti za pomiritev strasti in za dolžno pieteto do vseh mrtvih, pa najso zagrešili take in drugačne zločine. Vendar vtis je, da pobuda o spomeniku "žrtvam vseh totalitarizmov" spominja na eno tistih dejanj, ki so značilna (tudi na levici) za današnji čas in ki težijo k poplitvenju in relativiziranju vsega, brez kakršnekoli zgodovinske poglobitve oz. temeljnega zgodovinskega znanja ter brez pozornosti za občutljivost svojcev žrtev. Mimo županovega govora v Rižarni ob Dnevu spomina se ta uprava odlikuje povečini po potezah njegovega odbornika za kulturo, ki se je glede spoštovanja zgo-

dovinske resnice že zdavnaj izjasnil, ko je pred časom javno označil skupno poročilo slovenskih in italijanskih zgodovinarjev o slovensko-italijanskih odnosih za "svinjarijo" (dobesedno tako). Verjetno bi kazalo, predno gradimo karkoli, prej vzeti v roke nekaj dobrih zgodovinskih knjig ter iskreno in z odprtmi srcem prisluhniti čimveč pričevanjem o osebnih tragedijah in bolečinah. Spravo je namreč treba graditi s pomočjo čim večjega znanja, iskrenosti in pripravljenosti k poslušanju. Nimam vtisa, da sedanja občinska uprava to počenja, prej nasprotno.

TRETJI PESNIŠKI VEČER V SSG

ALEŠ ŠTEGER: JAZ, TI

Poezija Aleša Štegra se rodi iz prepoznavanja: kar naenkrat se pesniku odpre prostor brez besed, pesnik točno pozna ta prostor, ve, kakšen je, a ga ne zna opisati. Kmalu se ta prostor začne polniti in pesnik točno ve, kako. In ko se prostor napolni, takrat vzklije poezija. Ko pesniku uspe z besedami opisati ta prostor, začuti v sebi olajšanje, njegova beseda pridobi posebno moč, teksti pa so večni, saj ostanejo napisani na papirju.

V petek, 14. februarja, je bil na vrsti tretji pesniški večer, ki jih mesečno organizira Slovensko stalno gle-

dališče. Gost Janka Petrovca je bil tokrat mladi slovenski pesnik Aleš Šteger, ki je v svojem tridesetletnem življenju izdal že tri pesniške zbirke (*Šahovnica ur* - 1995, za katero je dobil nagrado Slovenskega knjižnega sejma za najboljši prvenec leta; *Kašmir* - 1997, za katero je dobil Veronikino nagrado, in *Protuberance* - 2002) ter literarni potopis *Včasih je januar sredi poletja*.

Večer, poimenovan *Jaz, Ti* je poslušalcem polagoma odkrival globino in smisel pesnikove izpovedi, njegova poezija pa, kateri so sicer poslušalci s težavo sledili zaradi njene kompleksnosti in

natrpanosti z vizijami, idejami, asociacijami, je kar se da prepojena z vprašanji o sebi, o tebi in o drugem, in to do take mere, da postaja "ti" osebek poezije: "Ti bere na glas... bere znamenja... okoli Ti se znoči", potem pa nastopi drugi in obema se pridruži še jaz, končno pesnik vzklikne: "Sprejmi, kar nisi. Bodi, kar si!"

Številna publika, ki je tudi tokrat napolnila zgornje prostore slovenskega tržaškega gledališča, je v prvem delu prisluhnila poezijam iz zbirke *Kašmir*, v drugem pa sta igralca Maja Blagovič in Janko Petrovec podala še nekaj utrinkov s pesnikovega potopisa po Peruju. Potopis se v številnih odlomkih prepleta z drugačnimi potovanji, ki niso fizične narave, a so le miselni prebliski, ki so po pesnikovem mnenju pravzaprav bistveni elementi celotnega literarnega potopisa. Po pogovoru s pesnikom samim je sledilo spet branje poezij iz zadnje pesniške zbirke.

Pesniške večere v Slovenskem stalnem gledališču so obiskovalci zelo tople sprejeli, obiskuje jih vedno bolj številna publika, ki ob sugestivnem pesniškem branju lahko začuti pravi užitek, saj igralci s spretno in prepričljivo interpretacijo poezij ter ob primernih zvočnih in svetlobnih efekih dajejo tovrstnim večerom poseben umetniški čar.

(JC)

PREDZADNJA PREDSTAVA GLEDALIŠKEGA VRTILJAKA

O MIŠKI, KI JE NAUČILA MAČKA PLESATI

Da so otroci iskreno in zato zahtevno občinstvo, lahko povedo tudi najslavnejši gledališki igralci. Če pa je delo dobro, izvedba živahna, pristop izvajalcev igriv in komunikativen, je uspeh skorajda zagotovljen. Tako je bilo v nedeljo, 17. t.m., saj so člani Plesnega gledališča Melite Osojnik iz Ljubljane tako prevzeli najmlajšo publiko Gledališkega vrtiljaka, da je pozorno in hkrati navdušeno spremljala odsko dogajanje celih štirideset minut. Namesto predvidene predstave *Kako postaneš glavni?* v izvedbi Lutkovnega gledališča Ljubljana so si abonenti in drugi obiskovalci svetoivanske dvorane ogledali glasbeno plesno igro *Take mačje, take mišje...*, ki jo je napisala, režirala, v njej nastopila in še sama prepevala Melita Osojnik, steber gostujočega ansambla. Skupino je ustanovila leta 1995, samostojno pa je kot interpretka poetičnih šansonov nastopila že v poznih se-

demdesetih letih in je že leta 2000 izdala zadnjo ploščo *Čar ptica*.

Dogodivščine nerodne muce in spretnosti miške so otrokom dobro znane vsaj iz klasičnih animiranih filmov o Tomu in Jerryju, ki sta se rodila izpod čopiča Američanov Hanne in Barbere. V Marijinem domu pa smo spoznali slovenskega mačka, Čorija (Gašper Jarni), ki si je strašno želel nastopiti na tekmovalju (neke vrste Pokaži, kaj znaš), da bi na njem zmagal in si prislužil

prvo nagrado: polet z balonom. V kateri spretnosti naj bi se izkazal? V petju? V igranju na razne instrumente?

"Kaj, če bi se v plesu?", mu nazadnje sveto je Melita. A Čori, žal, ni ravno baletni solist. Obratno! Trd je in neokreten. Prav zato potrebuje precej vajein, kar je še pomembnejše, do brega učitelja. "Mi-

FOTO: KROMA

ška Kotališka (Neža Trobec) obvlada vsak ples," se spet zgleda Melita. Čori je sicer vajein 'drugačnih' odnosov z miškami, a se le vda: "Če hotel bi zletet, moraš malo

potrpet". In vaje stečejo: charleston, kazačok, country, valček in... prosti ples. V tej vrsti je Čori še najboljši in, nemogoče je mogoče, neobičajni par odnese prvo mesto. Če se bodo Mačku končno le uresničile želje in bo letel nad Trstom, pa je pravzaprav Kotališkina zasluga. Njej se mora Čori zahvaliti, za podporo in zaupanje, kljub običajno nevarni mačji bližini. Zato se brkati junak odloči za življenjsko spremembo: postal bo mačji vegetarijanec, ki bo včasih še segel po zajčku, a samo po čokoladnem.

Prizore, ki so se zvrstili, je v podlagi spremljala glasbena kulisa Arturja Azarkeviča in Blaža Jurjevčiča, ki je bila posneta na kaseto že pred petimi leti. Za koreografijo je poskrbela Neža Trobec. Melita Osojnik pa se je pred koncem popoldneva še pomudila z mladimi Tržčanji, da je z njimi zaplesala ob pesmici o brisalcih, mačku in miški.

(AL)

DAN SLOVENSKE KULTURE NA TRŽAŠKEM

“SLOVENSKA VEČERA” V MAČKOLJAH, PROSLAVA V KLUBU PRIJATELJSTVA

Tudi prejšnji teden je minil v znamenju številnih, bogatejših ali skromnejših proslav dneva slovenske kulture. Med drugimi je treba omeniti tudi Slovensko prosvetno društvo Mačkolje, ki je v počastitev kulturnega praznika priredilo kar dva tradicionalna “slovenska večera”, in Klub prijateljstva, ki je praznoval v Peterlinovi dvorani v Trstu ob sicer skromni udeležbi, a v prijetnem vzdušju. Obe prireditvi smo tudi obiskali.

“SLOVENSKA VEČERA” V MAČKOLJAH

Prvi “slovenski večer” je potekal v petek, 14. t.m., v Srenjski hiši v Mačkoljah (na sliki zgoraj). Domači kulturni delavci so za to priložnost povabili medse pesnico prof. Majdo Artač Šturman, ki je pred časom pri Goriški Mohorjevi družbi izdala svoj prvenec, zbirko *Žejni oleander*. O slednji je v prisotnosti avtorice, ki je prebrala nekaj svojih pesmi, spregovorila prof. Neva Zaghet, ki je med drugim poudarila, kako je za Artačevo poezija posredovanje globljih odtenkov lastne duše oz. odtenkov vsakega izmed nas, poleg tega pa tudi posredovanje drobcev vsakdanjosti. Pesmi iz zbirke *Žejni oleander* so tako po obliki kot po vsebini bogata lirika, napisana v preprostem in istočasno prečiščenem jeziku. Povednost te lirike je v tem, da čimbolj pesnik seže v lastno notranjost, tembolj pride v stik z drugimi. Prisotnim je delovanje GMD orisal njen urednik dr. Jože Markuža, ki je poudaril namen ustanove, da slovenskemu narodu posreduje vrednote slovenstva,

kulture in vere. Knjige, ki jih izdaja Mohorjeva družba, so izraz tukajšnjega človeka, GMD pa bo vedno podpirala tisto, kar ohranja naš jezik, kulturo in krščanske vrednote. Večer, ki ga je uvedel in zaključil podpredsednik društva Mačkolje Niko Tul, je obogatil nastop domačega pevskega zbora pod vodstvom Iva Lešnika.

Drugi “slovenski večer” pa je bil v torek, 18. t.m., ko so v Srenjski hiši bili v gosteh člani krožka Beseda slovenske Istre, ki so predstavili sedmo številko glasila *Brazde s trmuna*, ki je tokrat posvečena temam ljudske mitologije in vraževerja. Med narečnimi prispevki in zapisi o štrigah, urokih, je bil podan tudi zapis prav iz mačkoljanske vasi, ki ga je prispevala Ljuba Smotlak.

PRAZNIK KULTURE V KLUBU PRIJATELJSTVA

Člani Kluba prijateljstva pa so se zbrali na Prešernovi

proslavi v četrtek, 13. t.m., v Peterlinovi dvorani. Mraz je opravil svoje, tako da je bila udeležba precej skromna, kljub temu pa je bilo vzdušje prijetno in pristrčno. Organizatorji so letošnji praznik posvetili pisatelju Borisu Pahorju, ki bo letos praznoval 90-letnico. Prisotni, ki jih je uvodoma pozdravil Ivan Bu-

zečan, so prislunili odlomku iz knjige *Nomadi brez oaze*, ki ga je podal Ivan Makuc, ogledali pa so si tudi video-film o tržaškem pisatelju. Priložnostno misel je podal prof. Marijan Bajc (na sliki spodaj), ki je med drugim dejal, da nam je Boris Pahor zanesljivo kašipot, naj gremo po poti narodnega ponosa. Pahor torej spada med tiste, ki jih upravičeno lahko imamo za “velike može” oz. “velike ljudi”. Velicina slednjih je namreč predvsem v žrtvovanju življenja za skupno dobro in v prizadevanju za narod. Veliki ljudje so tisti, ki so ustvarjali dela trajne vrednosti, in tudi tisti, ki so se odlikovali po ljubezni do človeka. Eden takih je bil prav gotovo tudi France Prešeren, ki mora biti živo bogastvo našega duha, saj nas opominja k narodni slogi in skupnosti, ki sta nam potrebni tako v Sloveniji kot pri nas na Tržaškem.

OBVESTILA

POTOVANJE Z Novim glasom. Vabimo Vas na potovanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Informacije in vpisovanje na uredništvih v Gorici (0481 533177) in Trstu (040 365473).

DUHOVSKA ZVEZA prireja 25. aprila tradicionalno enodnevno romanje, tokrat k sv. Jožefu v Celje. Sv. maša bo ob 11. uri, maševal in pridigal pa bo msgr. dr. Anton Stres, mariborski pomožni škof. Zbirališče ob vznožju cerkve ob 10.30, nakar se bomo skupno napotili k svetišču. Informacije in vpisi pri slovenskih duhovnikih.

MLADINSKIDOM Boljunec prireja proslavo ob Dnevu slovenske kulture v petek, 21. februarja 2003, ob 20. uri v dvorani Mladinskega doma v Boljuncu. Toplo vabljeni!

PDKOLONKOVEC, SKD Ivan Grbec in Dom Jakoba Ukmarja prirejata skupno Prešernovo proslavo v društvu Ivan Grbec v nedeljo, 23. t.m., ob 16. uri. Govoril bo Igor Gabrovce. Vabljeni!

KLUB PRIJATELJSTVA vabi na veselo družabno srečanje

s harmonikarjem, ki bo v četrtek, 27. februarja, ob 16. uri v Peterlinovi dvorani v ulici Donizetti 3 v Trstu.

ŽUPNIJA PROSEK vabi na srečanje o Svetem pismu 28. februarja ob 20. uri. Predaval bo prof. dr. Marijan Peklaj-univerza v Ljubljani. Naslov predavanja: *Bog nasilja?* v *Stari zavezi*. Vabljeni!

ODBORNICI SLOVENSKE Vincencijeve konference v Trstu bodo na razpolago spet v ponedeljek, 3. marca, od 15. do 17. ure na sedežu v 4. nadstropju v ulici Donizetti 3.

NARODNA INŠTUDIJSKA knjižnica išče knjižničarko/knjižničarja. Potrebni pogoji: ustrezna univerzitetna izobrazba in strokovno znanje, obvladanje slovenskega jezika. Delovna pogodba je začasna, vendar z možnostjo podaljšanja. Prijavo z osebni podatki in potrdili oddajte v zaprti kuverti v pisarno Narodne in študijske knjižnice v Trstu, ul. Sv. Frančiška 10/1 do petka, 7. marca 2003.

Zaradi pomanjkanja prostora bomo darove objavili prihodnjič. - Ured.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

PETER S. ROSENLUND

NEMOGOČI OTROK

Črna komedija

SLOVENSKA KRSTNA IZVEDBA
REŽIJA Alessandro Marinuzzi

VRHUNSKO DELO SODOBNE EVROPSKE DRAMATIKE

PREMIERA:

v petek, 21. februarja, ob 20.30 Red A

PONOVITVE:

v soboto, 22. februarja, ob 20.30 Red B

v nedeljo, 23. februarja, ob 16. uri Red C

v sredo, 26. februarja, ob 20.30 Red D

v petek, 28. februarja, ob 20.30 Red F

v soboto, 1. marca, ob 20.30 Red T (s podnapisi)

V petek, 21., soboto, 22. februarja, in soboto, 1. marca, bo odprto parkirišče na trgu Perugino. Za vse informacije je na razpolago brezplačna telefonska številka 800 214302 ali 0039 040 362542.

Zahvaljujemo se potovalni agenciji Aurora za sodelovanje

OTROŠKI PEVSKI ZBOR LADJICA, ŽENSKI PEVSKI ZBOR DEVIN
in FANTJE IZPOD GRMADE

vabijo na

PRAZNOVANJE DNEVA SLOVENSKE KULTURE

Z odprtjem razstave del
Evgenije Gruden in Sonje Trobec

Ob domačih zborih bo nastopila
Dekliška mladinska skupina Vesela pomlad.
Na temo *Tudi odnos do teritorija je kultura* bo govoril
dr. Peter Močnik.

Večer bo v petek, 21. t.m., ob 20.30 na sedežu pevskih zborov v Devinu.

SKD IGO GRUDEN

vabi na predstavo

Jean Tardieu

ZAJUBLJENCA V PODZEMELJSKI ŽELEZNICI

Igra Mladinska skupina SDD Jaka Štoka, režija Gregor Geč,
glasba Aljoša Saksida.

V nedeljo, 23. februarja 2003, ob 20. uri
v društveni dvorani v Nabrežini.

Lepo vabljeni!

NABREŽINA / MESEČNA KONFERENCA

DRUGA OBLETNICA SMRTI MSGR. ŽIVICA

PRIPRAVA NA ŠKOFOV OBISK

Februarska redna mesečna konferenca je tokrat bila namenjena poglobitvi važnosti bližnjega pastoralnega obiska. Štandreški župnik Karlo Bolčina je običajnemu ne prevelikemu številu poslušalcev obrazložil, kaj je pravzaprav pastoralni obisk, ki ga mora škof opraviti prav v vsaki župniji. Nekoč je bil namen teh obiskov, da se preverijo računi, dajatve posameznih cerkva ter da poteka v župniji vse v najlepšem redu; torej da je zadoščeno predvsem “formi”. Po drugem Vatikanskem koncilu pa so ti obiski pridobili globlji verski pomen: potrebno je pripraviti vse vernike, da se po svojih možnostih angažirajo v cerkvenem delovanju ter da stvarno sodelujejo z župnikom.

Nadškof Dino De Antoni se tudi sam vneto pripravlja na pastoralne obiske, v ta namen je pripravil tudi poseb-

no molitev za uspeh obiska. Molitev je seveda prevedena tudi v slovenščino (po zaslugi samega gospoda Bolčine) in v njej so zaobjete vse želje in sam program, ki si ga je škof zastavil. Primerjava z ribiči, ki so po neuspešnem ribarjenju na Gospodov poziv ponovno vrgli mrežo z znanim uspehom, velja tudi za nas vse, ki se moramo še posebej ob času pastirskega obiska približati vsem vernim in nevernim. Spoznati moramo kulturo sočloveka in njegova bremena, ki naj postanejo tudi naša, da preidemo od besed k dejanjem in se tako neposredno vključimo v samo Cerkev, ki se kako potrebuje novih ribičev.

Res zanimivo predavanje, ki je prisotne spodbudilo, da se resno zamislijo v sedanje ne prav rožnato stanje naše Cerkev, ko vsi zasledujemo le minljive dobrote.

NK

V NEDELJO BO MAŠA V SOČERGI

V torek, 18. t.m., je poteklo že drugo leto, odkar nas je zapustil nekdanji znani in priljubljeni bazovski župnik msgr. Marijan Živic. Ob tej priložnosti se ga še vedno s hvaležnostjo spominjajo nekdanji njegovi župljani iz Sočerge v slovenski Istri, kjer je msgr. Živic nastopil svojo prvo službo daljnjega leta 1942. V ta namen bo v nedeljo, 23. t.m., v župnijski cerkvi sv. Justa v Sočergi ob 10.30 maša zadušnica.

Po želji tudi že pokojne Živiceve sestre Dore pa se je že pred časom začela akcija z nabirko za popravilo župnišča v Sočergi, ki se nahaja v zelo slabem stanju. Zanj so se zavzeli predvsem nekdanji domači župljani, ki danes živijo v Trstu in ki so zelo dobro poznali msgr. Živica, z njim prijateljevali in ga zelo cenili. Doslej je bilo nabranih tisoč evrov, za kar se pobudniki akcije toplo zahvaljujejo vsem, ki so velikodu-

šno prispevali svoj denar. Nabirka se sicer še nadaljuje: kdor bi želel prispevati, se lahko obrne na gospo Marijo, telefon 040 575525.

POPRAVEK

V prejšnji številki je iz poročila o Prešernovi proslavi v Rojano pomotoma izpadlo ime Marka Sancina, za kar se globoko opravičujemo.

SEJA POKRAJINSKEGA TAJNIŠTVA SSK

NIZ IGER ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

AKTUALNE TEME

V petek, 14. februarja, se je na rednem zasedanju sestalo goriško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti na sedežu društva v Podgori. Prisotne, med katerimi je bilo tudi več izvoljenih predstavnikov SSK v občinski in rajonske svete, je najprej pozdravil predsednik podgorske krajevne skupnosti Walter Bandelli, ki se je zahvalil vodstvu stranke, da redno obiskuje svoje sekcije na terenu in s tem ustvarja in ohranja stike s predstavniki in volivci.

Tajnik dr. Mirko Špacapan je nato uvedel razgovor o kraškem parku in zadnjih dogodkih okoli njegove prihodnje uprave. Prisotni so se strinjali, da mora ozemlje pripadati tistim, ki na njem živijo in delajo, to je prebivalcem, ki bodo znali torej prek svojih občinskih uprav tudi najbolje zaščititi kraško ozemlje pred izkoriščanjem in onesnaževanjem. Seveda je stranka SSK zato, da pritiče goriški pokrajinski upravi nadzor nad predeli Krasa, ki spadajo v njeno ozemlje.

Beseda je nato tekla o pravnem odobrenem proračunu na goriški občini, kjer je med drugim prvič predviden izdatki za uvedbo velčkulturnosti ter za poučevanje slovensščine v italijanskih solah.

Glede problema nižje srednje šole Ivan Tranko in njene dokončne nastanitve je stranka pooblastila svoj šolski forum, da izdela predloge in jih predlaga ostalim šolskim odločitvenim sredinam, da pride do čimbolj enotnega stališča slovenskih komponent glede tega pomembnega vprašanja, ki se neposredno tiče prihodnosti slovenskega šolstva v mestu.

Slovenska skupnost bo v sozvočju s sekcijo za malo trgovino pri Slovenskem gospodarskem združenju in njenim predsednikom Benijem Kosičem spremljala zade-

vo trgovskega centra izven mestnega središča, prizadevala si bo za ponovno imenovanje konzulte za slovenska vprašanja na goriški občini ter pobliže sodelovala pri prilaganju statuta nove družbe za storitve IRIS za delovanje v goriški občini, predvsem z vidika njenega dvojezičnega poslovanja vsaj tam, kjer je naša manjšina številnejša.

Pred prihodnjim letnim proračunom bo SSK sklicala predsednike rajonskih svetov in svoje predstavnike v raznih okrajih, da skupaj preučijo, katerim delom in postavkam dati politično podporo za čim hitrejšo izvedbo.

Goriško tajništvo stranke čestita števerjanskemu županu Hadrijanu Corsiju za pomembno izvolitev za predsednika briško-beneškega okolišča, kar predstavlja vsekakor pomembno osebnostno uveljavitev, obenem pa priznanje predstavniku naše stranke in manjšine za sposobnost in delavnost.

Kar se tiče prihodnjih deželnih volitev, je tajnik Špacapan poročal o poteku pogajanj znotraj Marjetice glede mesta na seznamu "listino", ki naj bi po vsej verjetnosti pripadal predstavniku SSK, in o naporih stranke, da pride med Slovenci do dogovora o skupni listi, na kateri bi vsi kandidati imeli enake možnosti za izvolitev. Potrebnih je približno 8000-9000 glasov in povezava s stranko, ki na deželni ravni doseže vsaj 5% glasov.

Ob koncu so prisotni spregovorili še o prihodnjem občnem zboru SSO, ki bo ob koncu tega meseca, na katerem bo treba razčistiti marsikatero temno točko v dosedanjem nesodelovanju med stranko in to krovno organizacijo, v kateri se prepoznava večina volivcev Slovenske skupnosti.

DELEGACIJA SSK PRI ŽUPANU BRULCU

PRIJETNO SREČANJE

Delegacija pokrajinskega vodstva Slovenske skupnosti se je prejšnji teden sestala na uradnem srečanju z županom mestne občine Nova Gorica Mirkom Brulcem. Pogovori so potekali v zelo sproščeni vzdušju in so zadevali tematiko, ki se posredno in neposredno tičejo ožjega območja Goriške in slovenske narodne skupnosti, ki živi v obmejnem pasu. Nova Brancatijeva uprava je znala v šestih mesecih spraviti marsikatero problematiko v novo konkretno in bolj odprto perspektivo, ob tem pa je nova uprava, ki je izšla iz volilne preizkušnje v Novi Gorici, znala takoj navezati odlične stike z Gorico, tako da se župana obmejnih mest vzorno soočata o skupnih problematikah in se tudi javno pogosto predstavljata kot zgled so-

delovanja in dobrososedskih odnosov. Ob rokovanju in lepih besedah se pripravljajo na ravni treh uprav tudi konkretni načrti v šestih delovnih komisijah. Na srečanju je tekla beseda o izzivih in preizkušnjah naše manjšinske skupnosti. Novogoriški prvi občan je poudaril, kako je v prizadevanjih Nove Gorice plodno in konkretno soočanje s to skupnostjo. Pri tem Nova Gorica ne bo delala političnih ali ideoloških razlikovanj, temveč bo vsak predstavnik slovenske manjšine dobrodošel. Vstop Slovenije v EU in padec pregrad, ki so doslej onemogočale načrtovanja skupnega prostora, bo pomenil izziv, od katerega bomo pripravljani lahko marsikaj pridobili, je bila misel, s katero so se vsi prisotni strinjali.

BLEŠČEČ NASTOP KANALSKIH IGRALCEV

IVA KORŠIČ

Pust s svojimi šemami, vzrovi in sprevodom po goriških ulicah je v nedeljo, 16. t.m., odzrl precej občinstva komedijskemu nizu ljubiteljskih odrov Iskrivi smeh na ustih vseh, ki ga že peto leto ponujata vsem zagrozenim obiskovalcem gledaliških dvoran Kulturni center Lojze Bratuž in Zveza slovenske katoliške psovete.

Tisti, ki so se udobno usedli na sedeže velike dvorane, so uživali ob zelo dobri igri ljubiteljskih igralcev, članov Amaterskega gledališkega društva Kontrada Kanal. Tako se je lansko leto poimenovala gledališka skupina, ki sicer že nad dvajset let uspešno deluje v lepem obsoškem kraju, čeprav nima lastne dvorane, ima pa slikovit trg Kontrado, ki se v toplih večerih spremeni v sugestivno odsko prizorišče pod zvezdami. Novope-

čeni skupini predseduje izkušeni igralec Radovan Pušnar, ki je nasledil Franca Krnela, "steber" odrske družine. Leta šteje nad dvajset zagnanih gledaliških privržencev, ki vsako leto - od letos dalje okrog Dneva slovenske kulture - poskrbijo za novo premierno uprizoritev in se pri tem poslužujejo okusno obnovljene dvorane v Desklah. Od tod potujejo njihove predstave po Primorski in še dlje po Sloveniji, prihajajo pa tudi k nam. Lansko leto so dosegli rekordno število ponovitev (21!) s komedijo Mrtvi ne plačujejo davkov.

Iz sodobne dramske literature so letos izbrali delo francoskega avtorja Jeana-Jacquesa Bricaireja Dohodnina v prevodu Aleša Bergerja - pred tremi leti jo je pri nas uprizoril Oder 90. Režijo so spet zaupali upokojenemu igralcu PDG Stanetu Lebanu, ki jim je zvest že več kot dvaj-

set let. Goriška ponovitev je bila tretja po vrsti, saj je igra premierno zaživela šele pred kratkim. Dinamična, vedno aktualna komedija o prijavljanju dohodnine in plačevanju davkov, je prepolna izmišljotin in nepričakovanih preobratov, ki se iz prizora v prizor zaradi vedno novih laži vse huje zapletajo in prepletajo. Z njimi se zaradi ne ravno posrečene davčne utajitve skuša zaščititi in reševati direktor reklamne agencije Paul. Njegov značjski profil in stisko je spretno orisal Severin Drekonja. Preudarnega, svojemu gopodarju povsem vdanega strežaja Fernanda je dostojanstveno, brezhibno podal Franc Krnel, pikolovskega inšpektorja, ki mu je resnica na dlani, pa je precizno odigral Radovan Pušnar. Prepričljivo in natančno so svoje vloge izpeljale tudi Jasmina Gorjanc (Martine), Ksenija Krnel (Barbara) in Mi-

ma Zadnek (Ingrid), ki šele drugo leto stopa po odrskih deskah. Povsem naravno je današnjega, vse prej kot marljivega študenta Krikrija poosebil mladi debitant Boštjan Lovišček.

Kot vse dobre igre tudi ta zahteva od gledalca pozornost, ker le tako slednji lahko zazna vse subtilne humorne trenutke, in nedeljski gledalci so jih brez dvoma takoj prepoznali, saj se je smeh zaškril na pravih mestih in se ob koncu spremenil v hvaležen aplavz.

Kanalski komedijanti bodo veseloigro, ki se dogaja v elegantno zasnovanem salončku in jo spremlja domiselni gledališki listič v podobi davčnega obrazca, ponovili prihodnjo soboto v Kulturnem domu v Sovodnjah na povabilo društva Skala, v nedeljo, 23. t.m., pa bodo z njo nastopili v Novi Gorici na Nedeljskih gledaliških srečanjih.

Iskrivi smeh se bo poslovil prihodnjo nedeljo, 23. t.m., ko bo Beneško gledališče ponudilo igro *Zdreu bunik*, beneško inačico znanega Molierovega dela.

SD SONČNICA / SREČANJE Z BOGDANOM ŽORŽEM

RAZVAJENI OTROCI

HARJET DORNIK

Tudi tretje predavanje SD Sončnice 10. t.m. v svetoivanski dvorani je bil zadetek v črno. Gost večera je bil psihoterapevt Bogdan Žorž, ki že trideset let dela v socialni in je pred desetimi leti zasnoval v Čepovanu mladinski dom, kjer z ženo pomaga otrokom in mladostnikom z osebnostnimi in vedenjskimi težavami. Napisal je napisal knjigo *Razvajenost - rak sodobne vzgoje*, ki je bila razprodana že pred predstavitvijo. Razvajenost ni sad naše civilizacije, saj je stara kot človeštvo.

Dobra vzgoja ima štiri temeljne cilje: otroka mora naučiti reševati probleme, ki ga čakajo v življenju, prenašati napore, to je delati, se odgovoriti nekaterim potrebam, ki jih je v civilizirani družbi preveč, in živeti v skupnosti z drugimi, se pravi se sporazumevati, dogovarjati in prilagajati. Starši torej razvajamo, ko rešujemo otrokove probleme namesto njega, ga skušamo čimbolj razbremenjevati naporov in mu damo takoj vse, še preden si sploh kaj zaželi. Tak otrok odrasča v prepričanju, da mu vse pripada in je vse ustvarjeno zanj, ker je on v središču sveta.

Iz trte izvite so izjave nekaterih staršev, da "naredijo vse za svoje otroke, ker jih imajo preveč radi". Preveč ljubezni ne more biti na tem svetu.

Permisivnost ima svoje korenine v strahu pred duševnimi travmami, na katere je posebno opozoril Freud. Vendar smo ljudje pri tem zašli v pretravanje. Otrok je pri razvajanju prikrajšan za dvoje: da bi začutil neprijetnost, izrazil potrebo, tehtal in preverjal: bo ali ne bo? In da bi občutil pravo

zadovoljstvo, ko dobi izpolnitve. Razvajenost prikrajša otroka za pomembne življenjske izkušnje. Brez dvoma je to greh, ki mu sledi kazen že na tem svetu. Ta kazen pride, ko otroci prerastejo v mladostnike 15-16 let in so takrat dovolj močni, da začnejo starše uničevati.

Razvajenost se začneja v zibelki, nadaljuje se z obujanjem in oblačenjem šolskega otroka, z opravljanjem nalog namesto njega, tako da se nazadnje otroku splača, da nič ne zna, saj tako pride najlepše skozi. Po dvanajstih tak otrok že prerašča staršem čez glavo, prej ne, ker so razvajeni otroci ljubki. Potem se to nadaljuje, dokler otroci s svojimi zahtevami ne postanejo kruti in zahtevajo preveč: uživati hočejo svobodo ali prostost brez odgovornosti in omejitvev in dobiti morajo vse. Začnejo postajati problematični in odpovedovati, vse jim postaja brez veze, ne bi nič delali in se učili, poslušali le muziko, hodili sem ter tja in v disko. Toda narava mladostnika kliče po življenju, adrenalinu. Mladostnik vraga svoj energetske naboj v rušenje tistih "začasnih" prepovedi, ki jih mora zrušiti, da postane odrasel. Tisti, ki mu je vse dovoljeno,

nima kam vlagati te svoje življenjske energije, zato se preusmeri v igrice, televizijo, klapo z drogo. Razvajenci so potencialni odvisniki. Preradi beremo o odvisnikih, ki so odraščali v hudih okoliščinah, preskočimo pa zgodbe odvisnikov - in teh je več kot polovica! -, ki so zrasli v razvajenosti in zašli v drogo iz čistega dolgčasja.

Kaj lahko spremenimo? Če se starši zavejo, tako je ugotavljal predavatelj, da so težave z razvajanjem v otrokovem predšolskem obdobju, je njihovo ovedenje že skoraj zadosti. Če se tega ovejo, ko je otrok v nižjih razredih, lahko ta problem še sami rešijo, toda v sodelovanju z učitelji. Pri dvanajstletniku bodo morali za rešitev problema poiskati strokovno pomoč. Če se zavejo pri mladostniku 16-17 let, žal ni pomoči, razen če se sam mladostnik tega problema ne zave in je sam pripravljen nekaj pri sebi spremeniti. Tako zdravljenje pa traja tudi tri leta.

Vzgoja je bližja umetnosti kot znanosti. Bodimo pri vzgoji kot umetniki. Bolj smo v stiku s svojo pristno starševsko ljubeznijo (odnos velja!), bližji smo umetniškemu ustvarjanju. Med zanimivo debato so se prisotni menili še o meji med mehko in trdoto pri vzgoji, o medsebojnem dopolnjevanju staršev in drugih vsakodnevnih družinskih izzivih.

ZLATA POROKA NA VRHU SV. MIHAELA

Letošnji Prešernov dan se je pri nas obogatil z občutenim praznovanjem zlate poroke. Jelka in Ivan s Peči, kjer sta si ustvarila prijeten dom s sinovoma Ladijem (ki je poročen v Doberdob) in Edijem, na Štradali, ali pri raztresenih hišah, nista pozabila na ljubezen, ki je pozorna do vsega, kar je pristno in domače. Zato sta si zaželela najprej Božjega blagoslova in varstva iz nevestine vrhovske cerkve, ki prinaša vse dobro v družine. Obnem sta se hvaležno spomnila pečanske cerkve, na katero je navezan mož s svojci. Pri zlati poroki je med mašo igral na orgle Mitja v organizaciji mame Marije. Ga. Lidija je vrhovske cerkve primerno pripravila in okrasila.

Ivan Petean in Jelka Cotič sta se poročila v gabrski cerkvi 7.2.1953. Saj so se po stari navadi poročali v nevestini farni cerkvi. Vrh sv. Mihaela pa je vedno spadal pod Gabrje. Pri zlati poroki je bil navzoč tudi Angel Petean, ki je bil za pričo pri poroki. Veliko sorodnikov in prijateljev ju je počastilo s svojo prisotnostjo. Vsi navzoči pa smo jima čestitali, izrazili svoje veselje nad zlato krono ljubezni in zvestobe ter njima in vsem njunim zaželeli bogat Božji blagoslov na mnoga leta v zdravju in veselju! (ŽU)

nour
home

Nova trgovina, v kateri lahko najdete: hišno opremo in kuhinjsko garnituro, etnotuareg, atelier du vin

Ulica del Seminario 6, Gorica / tel. in fax 0481 32109

SCGV EMIL KOMEL / OSMO SREČANJE Z GLASBO 2002-03

KLAVIRSKI RECITAL NAGRAJENKE

JOŽE ŠTUCIN

Zmagovalka drugega goriškega mednarodnega tekmovanja pianistov, ki so se v lanskem letu potegovali za prestižno nagrado Guliano Pecar, je bila ruska pianistka Valentina Igošina. Že ob nastopu v okviru samega tekmovanja, novembra 2002, nas je njena tehnična odličnost navdse prijetno presenetila. Čeprav je pianistka še razmeroma mlada (roj. 1978 v sibirskem mestu Bryansk), je njena umetniška pot izrazita in v neusmiljeni konkurenci tudi že lepo opazna. Zahodni svet je na talente z Vzhoda še posebej pozoren; ruska pianistična šola namreč slovi po tem, da se njeni diplomanti kot po tekočem traku uvrščajo med najboljše na svetu. Včasih bi človek kar pomislil, da je klavir tipično rusko glasbilo, no, kmalu pa te od te nenavadne

FOTO BUMBACA

ideje odvrnejo odlični violinisti, čelisti, dirigenti, pevci... Samostojni recital, ki ga je Igošina pripravila v sklopu priljubljenih Srečan z glasbo, je v dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž privabil precej obiskovalcev. Zahteven program je sicer gravitiral predvsem okrog romantičnih raz-

položenj, nudi pa je tudi dovolj možnosti, da je pianistka lahko prikazala celoten obseg svojega velikega znanja. Posebno občutljiv se zdi vedno Beethoven. Njegova vmesnost, vpetost med klasicistično "zgovornostjo" in romantično poglobljenostjo, je za vsakega izvajalca velik izziv.

Tudi ali celo predvsem v smislu interpretacije. Slišali smo ga izvajati že na nešteto načinov, Igošina pa je nekaj malega dodala še iz svoje perspektive. Zdi se, da je bil njen Beethoven bolj romantični lirik kot klasicistični virtuoz. *Sonata v Es-duru op. 27, št. 1* je zaživela kot prepričljiva kompozicijska umetnina, ki pa ji je manjkalo, po prepričanju podpisanega, kanček mehko in ponotrjenosti. Brillantni tehniki seveda ne gre oporekati. Tudi pri Schumannu (*Dunajski karneval, op. 26*), Chopinu (*Sonata v b-molu, op. 35*) in Rahmaninovu (*Štirje preludiji*) je bila prav tehnična virtuoza tisti element, ki je navduševal, stopnjevala pa se je tudi umetniška izraznost. Vsekakor smo prisostvovali vrhunskemu klavirskemu recitalu mlade glasbenice, res odlični koncertni predstavi, kar so poslušalci nagradili z dolgim in hvaležnim aplavzom in si tako "priploskali" dva dodatka.

OBVESTILA

POTOVANJE Novim glasom. Vabimo Vas na potovanje v Provanso v južno Francijo od 22. do 30. aprila 2003. Vpisovanje na uredništvih v Gorici (0481 533177) in Trstu (040 365473).

V KULTURNEM domu v Gorici je do konca meseca na ogled dokumentarna fotografska razstava *Zamejski pust*. Razstavljenih je nad 60 fotografij.

V ČETRTEK, 20. t.m., bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici Mala Prešernova proslava oz. Dan slovenske kulture za otroke. Večer bodo oblikovali gojenci Dijaškega doma. Gost večera bo Vlado Kreslin, ki bo predstavil svoje pesmi za otroke.

V ČETRTEK, 20. t.m., bo ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici v okviru Srečan z avtorji predstavitev zadnje knjige slovenskega kantavtorja Vlada Kreslina *Vriskanje in jok*.

SEJA ŠOLSKEGA odbora pri SSK bo v četrtek, 20. t.m., ob 20.30 v prostorih stranke na Drevoredu 20. septembra 118.

DAROVI

ZA NOVI glas: Rado Pelicon 5,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: starši ob 50. rojstnem dnevu sina Damijana 50,00; PD Rupa-Peč za plin 250,00; v spomin na bratranca Damijana Ožbota Julija Ožbot 20,00, družine Kovic - Rupa 31 50,00, Helena Kovic Koncut 40,00 €.

ZA MePZ Rupa-Peč: Julija Ožbot v spomin na bratranca Damijana Ožbota 30,00 €.

ZLATOPOROČENCA IVAN in Jelka s Peči za cerkev na Vrhu

60,00, za cerkev na Peči 40,00 ter za župnika 25,00 €.

ZA CERKEV na Vrhu: Dario Fantin v spomin na mamo Dosolino 50,00; Zora iz Tržiča 10,00 €.

ZA MLPZ Vrh sv. Mihaela: v spomin na mamo Dosolino Dario Fantin z družino 50,00; namesto cvetja na grob Dosoline Anamarija Tunic z družino 20,00 €.

ZA CERKEV na Peči: Gina Cantoni v spomin na moža Merill Francis Heiser 300,00; Nadja Bartolucci 20,00 €.

ZA CERKEV v Gabrjah: Karla Malič Menis 35,00 €.

ZA ZAVOD sv. Družine: v spomin na pok. sošolko Anico Vizintin Josko, Majda, Sonja, Ivanka in Milena 50,00 €.

50-LETNICA SMRTI PETRA BUTKOVIČA DOMNA (1888-1953)

Dne 27. februarja 2003 bo poteklo 50 let od smrti duhovnika in vsestranskega kulturnega delavca Petra Butkoviča-Domna. Župnijska skupnost v Sovodnjah, kjer se je Peter Butkovič-Domen rodil in bil župnik od leta 1931 do smrti, bo počastila spomin na tega velikega moža domačega kraja s sveto mašo v nedeljo, 23. februarja 2003, ob 10. uri.

11
ČETRTEK,
20. FEBRUARJ,
2003

MOJIM BIVŠIM UČENCEM IZ DOLA IN OKOLICE

Če potujemo iz Gorice proti Trstu, pridemo po približno 13 km v naselje Palkišče. Na majhni vzpetini pod opatjskim gričem je prazno šolsko poslopje. V njem ni več solarjev.

Pred toliko leti sem kot suplenta dobila dekret za poučevanje na tej enorazredni šoli s 33 učenci od prvega do petega razreda. Težko sem se ločila od rodnih Brd, a obilno delo in veselje do poučevanja sta mi pomagala, da sem premostila to krizo, zlasti še ker so se mi otroci takoj prikupili; bili so umirjeni in pridni, imela sem jih rada. Po nekaj letih je ta šola postala dvorazredna. Jaz sem poučevala zjutraj, kolegica Marija Delpin pa v popoldanskih urah. Zelo lepo je bilo delati s to čudovito kolegico. Prva leta v šolskem posloju ni bilo elektrike. Svetila nam je petrolejka. Vodo so nam proti plačilu vozili dobri finančni strazniki s Čukišča.

Na tej šoli sem bila osem let. Zahotelo se mi je po lastnem domu. Rada sem se vrnila v rodni Števerjan, a košek srca sem pustila tam v Dolu.

Pa mi nekega večera v mesecu januarju prideta v hišo dva bivša učenca iz Dola, Joško in Jelko, ter me povabita na praznični večer v gostilno Kapriol v Dolu v soboto, 15. februarja. Vabilo sem veselo sprejela.

Počasi so prihajali moji bivši učenci (sedaj že čez 50 let stari), nabralo se jih je kar 26. Trije so že umrli, nekaj jih je bilo na delu v nočnih urah, eden pa je bil bolan.

Sledila je kraljevska gostija. Kramljanje, cvetje, darila in fotografiranje. Veselo vzdušje je trajalo čez polnoč. Presenečena sem bila, ker česa takega nisem pričakovala.

Vsem bivšim učencem iz Dola in okolice kličem hvala! Bog lonaj za to veselo presenečenje, ki ste mi ga pričarali v letih moje pozne jeseni!

Vaša stara učiteljica
ADA GABROVEC

NAGRADNI KONCERT REVIJE PRIMORSKA POJE

Letošnja, 34. izvedba tekmovalne revije primorskih pevskih zborov Primorska poje je že pred vrati. Organizatorji so se odločili, da bodo še pred otvoritvenim večerom letošnjega tekmovalnega dela priredili nagradni koncert za zboro, ki so se najbolj izkazali na revijah leta 2001 in 2002. Koncert bo v ponedeljek, 24. februarja, ob 20.30 v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Publika bo najprej prisluhnila vokalno-instrumentalni skupini Dednina iz Kobarida. Skupino sestavljajo štiri izvajalci, ki gojijo posebno zanimanje za domače pesmi in napeve. Kobarški pevci in instrumentalisti se bodo tako tudi v Gorici predstavili s sklopom ljudskih motivov iz rodnega Posočja. Na oder bo nato stopila komorna ženska skupina Inke iz Tolmina pod vodstvom Majde Luznik. Pevska skupina je bila ustanovljena l. 1996. Na reviji Primorska poje l. 2001 so tolminske pevke zasedle 3. mesto v prostem programu (B-kategoriji) za ženske pevke zasedbe. Komisija jim je dodelila 82 točk. Večer bo sklenil MePZ Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča. Leta 2001 so Doberdobci z 90,2 točke osvojili prvo mesto v prostem programu (B-kategoriji) za mešane zasedbe. To je bil za doberdobske pevce četrti uspeh na primorski pevski reviji od leta 1997. (AČ)

TRETJA OTROŠKA URICA V FEIGLOVI KNJIŽNICI

Po decembrski prekinitvi se je prva Otroška urica v novem letu oglasila 27. januarja in zvalila okrog petdeset malčkov v Feiglovo knjižnico.

Tokrat je iz organizacijskih razlogov potekala v čitalniški sobi. Ljubko pravljico Jutte Langreuter *Hej, to je moj popek*, v kateri nastopajo psiček Edi, pujska Babka, maček Alabaster in raka Raca ter mama pujsa s svojimi značajskimi posebnostmi, je s kratko animacijo in s povezovalnim besedilom pripovedovala skupina šestih dijakov Pedagoškega liceja Simon Gregorčič iz Gorice po zamisli prof. Mihaele Pirih.

Da bi pregnale dolgčas, so se živalice spraševale, čemu služi njihov popek, medtem ko so ugotovljale, da ga raka nima. Njihova nerodna ugibanja je z jasno razlago zavrnila mama pujska. Djaki so male poslušalce povprašali, ali oni kaj vedo o tem, in jim razdelili liste, na katerih so bile narisane različne živali; otroci so morali dokazati, katere od njih imajo popek.

Naslednja urica bo na dan sv. Matije, v ponedeljek, 24. februarja, ob 17. uri. Prof. Nataša Paulin bo oblikovala pravljico *A, ti zobki!* (ak)

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

ISKRIVI SMEH,
NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER
LIUBITELJSKIH ODROV

■ Nedelja, 23. februarja 2003,
ob 17. uri
BENEŠKO GLEDALIŠČE
Moliere
ZDREU BUNIK

PREDSTAVA bo v veliki
dvorani Kulturnega
centra Lojze Bratuž
v Gorici.

SKRD JADRO in ODBOR RAJONA ENEL V TRŽIČU

vabita na srečanje z naslovom

KAKO SE ŽIVI V SENCI TERMOCENTRALE ENDESA

Petek, 21. februarja, ob 20. uri
na sedežu krožka ACLI v ul. San Lorenzo v Ronkah.

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
RADIO TRST A in RADIO KOPER

NAGRADNI KONCERT TEKMOVANJA RADIJSKIH POSNETKOV PRIMORSKA POJE 2001-2002

Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici,
ponedeljek, 24. februarja 2003, ob 20.30

KD SABOTIN

SV. VALENTIN

ŠTMAVER 21., 22., 23. FEBRUARJA 2003

■ PETEK, 21. FEBRUARJA 2003:
ob 20.30 Nastop Mpz Štmaver, dirigent Nadja Kovic - PREDSTAVITEV PUBLIKACIJ:
Gorica. Po sledovih naše prisotnosti (Erike Jazbar in Zdenka Vogriča)
Štmaver (Vojko Makuc)
Publikaciji bo predstavil župnik Vojko Makuc
- ODPRTJE RAZSTAVE rezbarskega intarzijskega in restavratorskega društva Solkan
Lesene umetnine
Razstavo bo predstavil predsednik društva RIR Solkan Nastop Mpz Srečko Kumar iz Kojškega. Dirigent Zarjan Kocina

■ SOBOTA, 22. FEBRUARJA 2003
ob 20.00 Tekmovanje v briškoli

■ NEDELJA, 23. FEBRUARJA 2003
ob 10. uri Odprtje kioskov z jedmi na žaru in domačimi štruklji
ob 14.30 Slovesna sv. maša

Toplo vabljeni!

V SODELOVANJU Z ŽUPNIJO SV. MAVRA IN SILVESTRA
S KRAJEVNIM SVETOM PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE
in Z ZVEZO SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

VPRAŠANJE RADIA 2

USPEŠEN OBISK V STRASBOURGU

JANKO KULMESCH

Delegacija dunajskega Centra avstrijskih narodnih skupnosti (CAN) in Evropskega biroja za manj razširjene jezike (EBLUL) - vodila sta jo predsednik CAN in poslovodja Radia dva Marjan Pipp ter predsednik EBLUL Bojan Brezigar - se je v Strasbourgu srečala z generalnim tajnikom Sveta Evrope (SE) Walterjem Schwimmerjem, ki prihaja iz vrst Schüsslove Avstrijske ljudske stranke. Nadalje sta vodila pogovor z odobrom za manjšinska vprašanja Evropskega parlamenta (EP) - Intergroup, pri katerem je bila navzoča tudi komisarka za kulturna vprašanja, Nizozemka Vivianne Reeding. Prav tako sta bila na sporedu pogovor in skupna tiskovna konferenca z voditelji avstrijskih frakcij v EP Ursulo Stenzel (Avstrijska ljudska stranka), Hannesom Swobodo (socialdemokrati) in Mer-

cedes Echerer (Zeleni). Teme pogovora so bile vprašanje Radia dva, rzsodbe ustavnega sodišča tako glede topografije kakor uradnega jezika in štajerskih Slovencev.

Obisk delegacije CAN/EBLUL je bil v vsakem oziru nadvse uspešen. Tako bodo Intergroup in vsi nacionalni komiteji EBLUL pisno pozvali avstrijsko vlado, da reši vsa vprašanja, ki so bila tema obiska CAN/EBLUL v Strasbourgu, v smislu manjšine.

Se posebej jasne so bile izjave generalnega tajnika SE Schwimmerja. Poudaril je, da je treba storiti vse, da se bo trajno oddajanje Radia dva v slovenščini nadaljevalo. Pipp: "Zelo jasno je pozval avstrijsko vlado in Avstrijsko radio-televizijo (ORF), da pravočasno, torej do konca marca, uredita to zadevo. Sam se bom takoj povezal s kanclerjem Schüsslov in generalno direktorico ORF Lindner."

Enako odločen je bil Schwimmer, kar zadeva rzsodbi ustavnega sodišča glede topografije in uradnega jezika. Države, ki so se odločile za ratifikacijo evropske okvirne konvencije za zaščito narodnih manjšin in evropske listine o regionalnih in manjšinskih jezikih, so se s tem zavezale za določene obveznosti, je podkrepil Schwimmer - hkrati pa menil, da ima kot generalni sekretar SE in Avstrijec interes, da je njegova lastna država zgledna.

Schwimmer ni pozabil opozoriti, da bo SE v kratkem obravnaval manjšinsko poročilo o Avstriji, ki, kot smo lahko izvedeli, ni ravno najbolj ugodno za avstrijsko manjšinsko politiko - in to prav zaradi neupoštevanja rzsodb ustavnega sodišča ter grozečega zaprtja Radia dva. Pipp: "Pogovori s predstavniki SE in EP so dokazali, da smo bili v Strasbourgu v pravem trenutku. Okvirne informacije so v Strasbourgu že imeli doslej, bili pa so nam zelo hvaležni, da smo jim lahko posredovali čisto aktualne informacije. Vsi so poudarjali, da so te informacije zelo dragocene."

Ukrepani pa bodo tudi Intergroup EP in vsi nacionalni komiteji EBLUL: pisno bodo pozvali avstrijsko vlado, naj reši odprta vprašanja v korist narodne skupnosti.

Pa še to: vsi pogovorni partnerji CAN/EBLUL so bili zelo prizadeti, ko so izvedeli, da niso pripravljeni gladovati za Radio dva samo njegovi uredniki, temveč tudi člani Koroške dijaške zveze. Ti so v odprtem pismu ministrici za šolstvo Elisabeth Gehler zelo jasno zapisali:

"Svojo identiteto želimo živeti tudi zunaj svojih domov in štirih sten, želimo javno komunicirati v svojem materinem jeziku, želimo javno gojiti svojo slovensko kulturo. Spoštovana gospa ministrica, če zvezna vlada ne bo spoštovala naših pravic in do srede marca ne bo trajno zagotovila celodnevnega sporeda, bomo tudi mi 17. marca 2003 začeli masovno neomejeno gladovno stavko. Ves svet naj izve, kako je poskrbljeno za pravice koroških Slovencev.

Ostane Vam pet tednov za premislek!"

SLOVENIJA

POPOTRESNA OBNOVA V BOVCU

SITA VRANA LAČNI NE VERJAME

Na Občini Bovec so danes povedali, da so od Državne tehnične pisarne Bovec-Kobarid, ki spada pod Ministrstvo za okolje in prostor RS, dobili negativen odgovor na vlogo za dodelitev dodatnih nepovratnih sredstev državne pomoči občini, za v potresu poškodovane domove tistim prizadetim družinam, ki zaradi socialne šibkosti ne morejo same zbrati dovolj sredstev (minimalno dokončane površine) za obnovo objektov do vselitve.

Gre za tiste prosilce, ki so svojo kreditno sposobnost izrabili že z dosedanjim vlaganjem v obnovo in so (po takšnem dogovoru DTP-občina) prek občine vložili prošnjo na MOP RS DTP Bovec-Kobarid. V dopisih je (na Občino Bovec) desetim prosilcem sporočeno, "da smo v DTP Bovec-Kobarid preučili vašo po-

budo za dodelitev dodatnih nepovratnih sredstev občini za končno obdelavo stanovanjskih prostorov osebe zasebnega prava (...), kakor je to določeno v 5. odstavku 20. člena ZPOOSRP. Na osnovi preučitve dokumentacije iz arhiva DTP in podatkov o lastniku, ki smo jih prejeli skupaj z vašo vlogo, ugotovljamo: da lahko lastnik zagotovi sredstva za dokončanje objekta na drug ustrezen način; Vloga občine za dodelitev dodatnih nepovratnih sredstev je v tem smislu neutemeljena, zato je DTP Bovec-Kobarid vlogo arhiviral."

V ostalih dveh posoških občinah Tolmin in Kobarid so ob tej priložnosti povedali, da jim ni znano, da bi doslej njihovim občanom zavrnili katero od tovrstnih prošenj.

MM

AMBROŽ ČOPI JE PREJEL REPUBLIŠKO PRIZNANJE

IZJEMNIH DESET LET

Ob slovenskem kulturnem prazniku je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti na proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku podelil Ambrožu Čopiju jubilejno priznanje za izjemne dosežke na področju ljubiteljske kulture, ustvarjalnosti in poustvarjalnosti.

Skladatelj, glasbeni pedagog in zborovodja Ambrož Čopi praznuje letnico rojstva in jubilejih 10 let svojega umetniškega delovanja. Kot je ob predstavitvi njegove poti povedala mag. Nataša Komac, je še v času študija v Bovcu ustanovil nižjo glasbeno šolo, leto kasneje (1992) pa še Komorni zbor Iskra, ki je v času njegovega vodenja postal eden najboljših ženskih sestavov na Slovenskem. To je za Zgornje Posočje pomenilo pevsko, v samem Bovcu pa gotovo tudi kulturno prebujenje.

Leta 1998 je prevzel MPZ Obala iz Kopra in postal dirigent novoustanovljenega Komornega zbora N. Gorica. Oba zbora, ki sta domačine navdušila tudi na tej proslavi, sta v zelo kratkem času dosegla nivo, na katerem posegata po najvišjih nagradah na najemnejših tekmovanjih v domačih in tujih glasbenih središčih.

Sedaj Čopi poučuje strokovno - teoretične glasbene predmete na Umetniški gimnaziji v Kopru. Tudi tukaj je ponovno obudil gimnazijski Me MPZ, ki se je v enem letu

pozvzel v sam slovenski vrh v svoji kategoriji. Kot zunanji sodelavec zopet vodi Nižjo glasbeno šolo v Bovcu in poučuje na novogoriški glasbeni šoli. Z velikimi uspehi se lahko pohvalijo številni mladi skladatelji, ki jih Čopi usmerja vokalno glasbo. V Kopru je odkril blesteče možnosti razvoja tudi čez mejo. Postal je pobudnik, svetovalec, sodelavec in organizator različnih kulturnih prireditvev na Primorskem, kot tudi prvega tekmovanja primorskih pevskih zborov in vokalnih skupin v "Postojni 2002". Velik izziv za tamkajšnjo kulturno dinamiko z naraščajočim odzivom pomeni njegova ponudba organizacije zborovskega abonmaja v Kopru. Očitno je, menijo v strokovnih krogih, da kvaliteta njegovih zborov prispeva obenem k dvigu kvalitete ob povezovanju slovenskih zborov po Sloveniji. Organizatorji z zadovoljstvom ugotavljajo, da je nov pristop obenem blagodejna tržna inovacija, saj narašča tako število pevcev kot poslušalcev.

Kot največji veličini njegovega umetniškega ustvarjanja in poustvarjanja pa mnogi prislusneje zaradi sakralno-oznanjevalne sporočilnosti. V bovškem kulturnem domu so umetniški poti Ambroža Čopija posvetili razstavo, ki je odprta vsak dan od 17. do 19. ure.

MM

GLOSA JURIJ PALJK

O VOJNI

Te dni se veliko govori o vojni, o vojni proti Iraku, ki naj bi bila neizbežna in prav zato tudi potrebna, češ da je iraški tiran smrtno nevaren za ves svet.

Spadam med tiste srečneže, ki grozot vojne nismo občutili na lastni koži, kot se je to zgodilo našim staršem, če seveda niti ne omenimo naših starih mam in nonotov, ki so preživeli dve svetovni vojni in bili deležni nasilja in pomanjkanja obeh. Vseeno pa smo vsi tisti, ki smo rojeni v letih štirideset in petdeset v minulemu stoletju, bili deležni posledic druge svetovne vojne, ki so se kazale še dolga leta po vojni. Skupni imenovalec jim je bil pomanjkanje in še enkrat pomanjkanje vsega, in to tako na duhovni kot na materialni ravni.

Vojna prinaša nasilje in revščino, vojna prinaša smrt in pohabe, tako telesne kot duhovne pohabe, ki se jih nikdar ne da popraviti. Vojna je zlo, proti kateremu bi se moral človek vedno in povsod boriti, z vsemi miroljubnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago.

Če kdo misli, da bo kakršnakoli vojna lahko prinesla kaj dobrega, se bridko moti, saj je bistvo vojne v uničevanju človeškega in človeka samega. Absurd pa je tudi dejstvo, da je vojna ena od najbolj človeških stvari, saj se zdi, da se tudi zgodovinske pri opisovanju človeške prisotnosti v zgodovini opira samo na datume začetkov in konca sicer zelo številnih vojn, ki vse govorijo o tem, da se človek in seveda tudi mi nismo iz zgodovine ničesar naučili, ali pa zelo zelo malo.

Za vsakim oboroženim spopadom, za vsako vojno,

ki je po mnenju slovitega Carla von Clausewitza samo podaljšana roka politike z drugimi sredstvi, so stvari, ki so ponavadi navadnim smrtnikom prikrite, in tako je tudi s to napovedano vojno Iraku, za katero še vedno upamo, da je ne bo.

"Vojna je vedno poraz za človeštvo!" je trmasto ponovil pred dnevi sveti oče Janez Pavel II., ki je že ničlikokrat dokazal, da pot človeštva v prihodnost vodi le skozi pogovor, medsebojno razumevanje in ne nazadnje skozi udejanjanje evangelija.

Pred vsako, prav vsako vojno je mali človek a vedno nemočen, popolnoma brez vsake moči. Tega se najbolj zaveš takrat, ko vidiš politične predstavnike svoje dežele, ki se obnašajo tako, kakor da tebe ne bi bilo, ki govorijo tako, kakor sam ne bi nikdar govoril, ki peljejo tudi tvojo deželo v vojni spopad, ne da bi tebe in tebi enake sploh kaj vprašali.

Vsaka vojna strašno smrdi in to že veliko prej, predno se začne, in tokratna napovedana vojna proti Iraku smrdi po nafti in po mrtvih, pa čeprav se še ni začela.

Nismo med tistimi miroljubneži in tistimi pacifisti za vsako ceno, ker se zavedamo, da tudi v današnjem svetu obstajajo trenutki, ko se moraš proti nasilju braniti z nasiljem. Vseeno pa se nam zdi, da so za sedanjo napovedano vojno tudi stvari, ki so nam prikrite in zamolčane, stvari, o katerih mi, navadni smrtniki, ne vemo ničesar, saj se nam zdijo sedanji

razlogi za vojno vseeno še veliko premajhni za začetek vojne morije.

Vsaka vojna, tudi še tako majhna, je poraz za človeka in za vse človeštvo, kajti vsak početi in kasneje rojeni otrok pride na svet za življenje.

Vsaka vojna prinaša s seboj gore umrlih, nam enakih ljudi, prinaša revščino, sirote, še enkrat revščino, razdejanja, pohabe vseh vrst in strahote, ki jih nikdar ne zacementi noben čas, pa naj nam še tako govorijo, da je vojna potrebna.

Vojna, vsaka vojna je poraz za človeka in njegovo dostojanstvo, ker jemlje dostojanstvo žrtvam in tistim, ki ubijajo, saj je človek rojen za življenje in naj se to še tako banalno, patetično in vsakdanje sliši: rojen je za ljubezen.

Ne vemo, kako bo z napovedano vojno, ker smo pred njo pripadniki tako imenovane razvitega sveta še kako razdeljeni, kar že samo po sebi govori o tem, kako se vsi bojimo vojne. Za vsako vojno se namreč ve, kako se začne, a nihče nikdar ne ve, kako se vojna konča, in niti ne tega, kdaj se bo končala.

Ko smo otroci pred veliko leti spraševali starše, kako je bilo v vojni, smo vedno dobili v odgovor malo besed, največkrat samo to, da je bila vojna huda, strašna. Niti enega samega človeka nismo našli, ki bi bil vojno preživel in bi se je z veseljem spominjal, saj je vojna vse zaznamovala s senco smrti in revščine, oropanega človeškega dostojanstva in s trpljenjem, ki se je nadaljevalo tudi po vojni.

PREMIER ANTON ROP IZVOLJEN TUDI ZA PREDSEDNIKA LDS

SLOVENSKA POLITIKA IŠČE RAVNOVESJE V IRAŠKI KRIZI

MARJAN DROBEŽ

Soočanje med iraškim režimom in mednarodno skupnostjo vpliva tudi na javno mnenje v Sloveniji, ki se boji, da bi se poglobljanje nasprotij lahko prevesilo v vojno. Vlada in politične stranke zatrjujejo, da si v zapletenih razmerah, ki so povzročile tudi nesoglasja oz. odkrite spore med ZDA in njihovimi zaveznicami, znotraj vojaške in politične organizacije NATA in tudi med državami članicami EU, prizadevajo za ohranitev miru, kar naj bi bila predvsem naloga OZN oz. Varnostnega sveta. Tako načelna opredeljevanja, dejansko pa si vlada prizadeva, da bi Slovenija ohranila ravnovesje v odnosih, ki jih ima z državami, povezavami in organi, ki sodelujejo v krizi zaradi Iraka. Želimo tudi v prihodnje imeti dobre odnose z Nemčijo, ki je med prvimi priznala Slovenijo, zlasti pa z ZDA, ki so odločilno prispevale k temu, da bo Slovenija lahko postala članica obeh velikih povezav, EU in NATA. Če bi izbruhnila vojna, bi se del slovenske javnosti usmeril proti NATU, zaradi česar referendum o vključitvi v to vojaško in politično organizacijo, določen za nedeljo, 23. marca, morda celo ne bi uspel.

Poteze zunanjega ministra in vlade glede iraške krize so izhajale iz omenjenih izhodišč in strateških interesov države. Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je podpisal t.i. vilniško deklaracijo, v kateri je deset držav, ki se zavzemajo za vstop v NATO, podprlo politiko in usmeritev ZDA glede omenjene krize, tudi vojaško akcijo zoper Irak, če bi bila potrebna. Podpis in soglasje zunanjega ministra sta povzročila pravi pogrom zoper njega, pri čemer ga neposredno nista podprla niti predsednik države dr.

Janez Drnovšek in niti premier Anton Rop. No, končno je vlada na seji 13. t.m. objavila stališče o krizi, v njem pa se je zavzela za miro-ljubno rešitev, o kateri naj se mednarodna skupnost dogovori v Varnostnem svetovetovne organizacije. Vlada je sporočila, da je tudi omenjena vilniška deklaracija del usmeritve za premostitev krize.

Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel se je ob napadnih nanj zaskrbljeno vprašal, kako je mogoče, da del javnosti goji simpatije in podpira iraškega diktatorja Sadama Huseina, hkrati pa obtožuje ZDA in zvezo NATO, da pripravljata vojno. Taka obnašanja in stališča je še bolj odločno in natančno razčlenil in ocenil predsednik SDS Janez Janša. V velikem intervjuju, ki ga je v soboto, 15. t.m., objavil mariborski časnik Večer, je dejal, "da je neverjetno, kako je lahko neki diktator, ki je bojne strupe uporabljal proti lastnemu ljudstvu, v velikem delu slovenskega javnega mnenja bolj čislani kot pa predsednik ZDA, demokratične države, ki je doslej v zgodovini že nekajkrat reševala Evropo pred raznimi diktatorji". O razpletu iraške krize pa Janez Janša meni naslednje: "Poti nazaj enostavno ni več. Ker je Varnostni svet v zelo ostri resoluciji postavil zahteve Iraku, jih mora ta država izpolniti ali pa mora mednarodna skupnost posredovati. Tudi na Kosovu je NATO ukrepal brez neposredne privolitve OZN. Položaj je bil isti, obstajala je temeljna resolucija, ki je postavila zahteve Slobodanu Miloševiću, resolucije, ki

bi oboroženi poseg dovoljevala, pa zaradi veta nekaterih držav ni bilo mogoče sprejeti. Sedaj vemo, da je bilo pravilno, da je NATO kljub temu ukrepal. Veliko življenj je bilo rešenih. Tudi pri Iraku je položaj podoben. Če reakcije mednarodne skupnosti ne bo, bo

to znak vsem diktatorjem na svetu, da lahko počnejo, kar hočejo. Sadam je z bojnimi strupi že moral civilno kurdsko prebivalstvo, ali pa z njimi oskrboval mednarodne turistične skupine. To zadnje mora krepko skrbeti tudi nas v Sloveniji, saj nobena nevtralnost ali politična osamitev ne zaščiti pred bojnimi strupi ali radioaktivnim oblakom. Včasih smo tudi zaradi lastne varnosti lahko veseli, da so nekateri v tujini, ki dejansko odločajo, sposobni bolj treznega razmisleka kot pa slovenska oblast".

SPREMEMBA ŠTIRIH ČLENOV USTAVE

Prejšnji teden se je Državni zbor odločil za novo spremembo ustave. To bo že tretji poseg v ustavnopravno ureditev države. Prvič je bil parlament prisiljen poseči v ustavo zaradi znanega t.i. španskega kompromisa, s katerim so zlasti zaradi pritiska Italije iz ustave črtali 66. člen, ki tujcem ni dovoljeval nakupov zemlje in drugih nepremičnin. Drugič so ustavo spreminjali pred zadnjimi parlamentarnimi volitvami, ko so v 80. člen najvišjega pravnega dokumenta države zapisali, da v Sloveniji velja vilniški sistem sorazmerne zastopnosti strank. Sedaj pa so se v parlamentu uradno lotili spremembe kar štirih členov ustave, ki bodo ustavnoprav-

no omogočili vključitev Slovenije v EU in NATO, če bodo državljani na referendumih 23. marca tako odločili.

V politični kroniki države je bilo v preteklih dneh v Sloveniji še nekaj pomembnih dogodkov. Na izrednem volilnem kongresu največje vladne stranke, Liberalne demokracije Slovenije, ki je bil 14. t.m. v Celju, je bil za novega predsednika izvoljen predsednik vlade Anton Rop. Nadomestil je dr. Janeza Drnovška, ki je postal predsednik države. Rop bo najbrž imel težave pri sodelovanju s Tonetom Anderličem, sicer vneto poslanske skupine LDS in podpredsednikom stranke, s katerim se menda ne razume najbolje. Nova podpredsednica stranke sta postala dr. Slavko Gaber in Majda Širca. Sprva so menili, da bo za podpredsednico LDS kandidirala nekdanja ljubljanska županja Viktorija Potočnik, toda ker je menda vpletena v nekatere skandale, se za kandidaturu ni odločila. Na kongresu so sprejeli resolucijo LDS za mir, v kateri so zapisali, "da je treba izkoristiti vse možnosti za mirno rešitev iraške krize, uporaba sile pa je lahko le zadnje sredstvo". Druga resolucija obravnava vključevanje v EU in NATO. V tem dokumentu je LDS volilce pozvala, naj na referendumih 23. marca glasujejo za. V SDS so 14. t.m. s slavnostno akademijo zaznamovali štirinajsto obletnico ustanovitve stranke. Slavnostni govornik je bil predsednik Janez Janša. SDS ima več kot 20.000 članov, ustanovljena pa je bila 16. februarja 1987 kot Socialdemokratska zveza Slovenije. Janez Janša je bil za predsednika SDS izvoljen na tretjem kongresu maja 1993 in na tem položaju je še zdaj.

OBČINI NOVA GORICA IN ŠEMPETER-VRTOJBA

O UNIVERZI NA PRIMORSKEM

V Novi Gorici nestrno pričakujejo dogovorjeni obisk in pogovore z ministrom za šolstvo, znanost in šport, dr. Slavkom Gabrom. Obrazložil naj bi svoja stališča in usmeritve glede narave in razvoja univerzitetnega študija na Primorskem, potem ko je parlament sprejel odlok o ustanovitvi Univerze s sedežem v Kopru, pri čemer je minister napovedal spremembe sedanega zakona o visokem šolstvu v Sloveniji. Ob tem v občinah na Goriškem, posebej v Novi Gorici in v občini Šempeter-Vrtojba, kritizirajo poslance, ki pri spejemanju omenjenega odloka niso v ničemer upoštevali njihovih predlogov, težej in pridržkov.

O zadevi sta novogoriški župan, tokrat v svojstvu predsednika območne organizacije ZLSD, Mirko Brulc in Občinski svet občine Šempeter-Vrtojba sprejela novi izjavi za javnost. Mirko Brulc je zapisal, "da je ustanovitev univerze na Primorskem zagotovo pomemben dogodek, saj želimo, da bi imelo dostop do izobrazbe vse več študentov. Vendar so bila naša pričakovanja še večja, in sicer, da bo Nova Gorica v strukturi nove univerze dobila enakovreden položaj. V naši stranki in občini bomo vse napore vložili v to, da v Novi Gorici ustanovimo samostojno univerzo ali pa pridobimo status samostojnega univerzitetnega središča znotraj univerze na Primorskem. Ne gre za prestiž ali tekmovalstvo s Kopro. Gre za spoznanje, da je Univerza motor intelektualnega, kulturnega, družbenega in tudi gospodarskega razvoja nekega območja. Nova Gorica ima v novi shemi delitve Slovenije na pokrajine velike ambicije in šele Univerza, ki prinaša znanje, bi te ambicije opredmetila".

Svetnice in svetniki občine Šempeter-Vrtojba pa so v dokumentu, sprejetem na zadnjem zasedanju občinskega sveta, zapisali, "da podpirajo prizadevanja županov in gospodarstva na Goriškem, da se doseže pravna podlaga za

ustanavljanje samostojnih univerzitetnih središč v svojstvu pravnih oseb, ki bi temu območju omogočila enakopraven, enakomeren in enakovreden razvoj univerzitetnega študija, znanstvenoraziskovalne dejavnosti in posledično razvoj konkurenčno in tržno usmerjenega gospodarstva ter napredek drugih dejavnosti na celotnem območju Goriške."

Župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Valenčič, ki usklajuje napore in prizadevanja za vzpostavitev visokošolskega središča v svojstvu pravne osebe na Goriškem, je na srečanju s časnikarji povedal, da bodo v primeru, če v državnem zboru ne bodo kmalu začeli izvajati postopka za spremembo zakona o visokem šolstvu, predlog za spremembo zakona izdelali sami. "To bodo brez težav napravili izvedenci za šolstvo, izobraževanje in visoko šolstvo, ki delujejo v Novi Gorici in Šempetru", je bil odločen Dragan Valenčič. Če omenjeni in drugi napori ne bi zalegli, pa je župan občine Šempeter-Vrtojba dal vedeti, da se bodo na Goriškem pač odločili za ustanovitev svoje univerze.

Medtem se Politehnika, visokošolski zavod z obeležji univerze v Novi Gorici, organizacijsko in vsebinsko hitro razvija. Program ustanove so predstavili tudi v okviru informativnega dneva, v petek, 14. t.m. Uvedli so dodiplomska študijska programa na Šoli za znanosti o okolju in na Visoki poslovno-tehniški šoli, ki sta prirejena za redni in za izredni študij. Mestna občina Nova Gorica je v zadnjih nekaj letih za razvoj Politehniko iz svojega proračuna prispevala skupaj nad 540 milijonov tolarjev. Če ne bo prišlo do pravne ureditve univerzitetnega študija na Primorskem, pa bo občina najbrž tudi v prihodnje finančno podpirala omenjeni visokošolski zavod v Novi Gorici.

M.

PDG / NOVA GORICA

STOTA PONOVIJE USPEŠNICE TISTEGA LEPEGA DNE

Z gostovanjem v Šmarjah pri Jelšah, na Dan slovenske kulture, 8. t. m., je Primorsko dramsko gledališče zabeležilo stoto ponovitev izredno uspele komedije *Tistega lepega dne*, ki jo je po istoimenski, najbolj vedri noveli Cirila Kosmača in po njegovem filmskem scenariju Pesem in pevi za novogoriško gledališče priredil Srečko Fišer in jo pretil v pojoče zgornjevipsko narječje. Premierno so jo v hudo mušno šegavem, a obenem toplem lirčno nostalgicnem režijskem branju Borisa Kobala, na realističnem scenskem prizorišču Janje Korun in s kostumi Marije Vidau obzarile odrske luči 28. septembra 2000, na dan 90. obletnice rojstva pisatelja s Slapa ob Idriji, ki je čisto mlad okusil trdo-

to fašističnega škornja in jo kot presunljivo scensko podobo naslikal v mnogih svojih delih.

Kljub temu da se dogajanje vije v hudem času raznarodovanja slovenskega življa na Primorskem pod nasilnim prit-

skom čmosrajčnikov, je v zgodbi o življenju preproste vaške skupnosti veliko humornih trenutkov, ki razbremenjujejo trpki zgodovinski okvir.

Novogoriški igralci so z gosti ustvarili nekaj enkrat-

nih, v zlato knjigo zapisanih igralskih kreacij in jih ob izvirni glasbi Žarka Princiča ovili v brezčasnost.

Predstava je gostovala povsod po Sloveniji, pri nas, v Gorici in Trstu in Celovcu ter doživela vedno izjemno sprejem občinstva. Prav tako navdušeno in radostno so jo sprejeli tudi v Šmarjah, kakor nam je povedal direktor PDG Sergij Pelhan. Nabito polna dvorana (okrog 400 gledalcev) je kljub primorsčini čudovito spremljala predstavo in ob koncu v spomin na njeno častljivo stoto ponovitev darovala PDG-ju kristalno vazo z vgraviranim številom. Organizatorji so se pristrčno zahvalili gostom, direktor Pelhan pa je imel krajši nagovor, v katerem je predvsem poudaril, da so prav igralci izrazili nosilci slovenske besede in s tem seveda kulture in da bodo naš jezik še naprej varovali v Talijinem svetišču.

ŠPACAPAN IN PELHAN V KOMISIJI ZA MEDNARODNE ODNOSI

Mestni svet mestne občine Nova Gorica je na svojem drugem zasedanju imenoval tudi sedem odborov oz. komisij, ki bodo delovale v okviru te lokalne samouprave. Med njimi je tudi komisija za mednarodne odnose, ki bo usmerjala čedalje bolj intenzivno sodelovanje s krajevnimi oblastmi na sosednjem območju v Italiji. Gre za izvajanje čezmejnega sodelovanja predvsem s krajevnimi upravitelji v Gorici ter z organizacijami in društvi slovenske narodne skupnosti v Italiji. Predsednik omenjene komisije je Cvetko Saksida, sicer predsednik krajevnih skupnosti v Dornberku. V komisijo za mednarodne odnose pa sta bila imenovana tudi bivši župan Črto-

mir Špacapan, ki je zdaj državni sekretar v zunanjem ministertvu in direktor urada za Slovenijo v zamejstvu in po svetu, in Sergij Pelhan, direktor Primorskega dramskega gledališča. Pelhan je avtor znanega projekta o dveh Goricah kot enem mestu, ki so ga sedaj pričeli postopno uresničevati. Samostojni svetnik in nekdanji poslanec Ivo Hvalica ni bil imenovan v noben odbor ali komisijo mestnega sveta. Na zasedanju je dejal, da je bil z izločitvijo nekaterih svetnikov kršen statut mestne občine. Hvalica bi najraje sodeloval v komisiji za mednarodne odnose, glede nato, da ima v Gorici, Števerjanu in drugod čez mejo v Italiji veliko prijateljev in političnih somišljenikov. Najbolj znan je v okoljih stranke Slovenska skupnost. M.

SLOVENIJA

ZAČETEK POPOLNE PREOBRAZBE
SLOVENSKE CARINEVEČ CARINIKOV
V SLOVENSKI ISTRI, MANJ
NA GORIŠKEM

Generalni carinski urad Slovenije je za naš časnik poslal daljšo informacijo o tem, kako se carina pripravlja na novo stanje in potrebe, ki bodo nastale z vstopom Slovenije v EU, predvidoma 1. maja leta 2004. Nekaj dodatnih pojasnil je dal Brane Gregorič, vodja službe generalnega direktorja carine, Franca Koširja.

Iz gradiva, ki smo ga prejeli, izhaja, da so v tej dejavnosti, ki je vsako leto iz naslova plačanih carin in prihodkov iz davka na dodano vrednost, ki jih realizirajo ob prehajanju državnih meja, ustvarjala zelo velika sredstva za "polnjenje" državnega proračuna, začeli obsežno preobrazbo celotne slovenske carine. Gre za organizacijske in kadrovske spremembe, pripravo izhodišč za vzpostavitev nove organizacije te službe ter dejavnosti in ukrepe za odpravljanje socialnogospodarskih posledic, ki jih bo povzročilo članstvo Slovenije v evropski povezavi.

Kot smo že poročali, bodo ob sprejemu Slovenije v EU s carinskega vidika ukinjene dosedanje državne meje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Na teh mejah v domačem prometu ne bo več carinskega nadzorstva oz. pregledov potnikov in blaga, ker bo Slovenija pač del skupnega evropskega prostora in trga. Hkrati pa se bo zaostri režim pri prehajanju tovorov in potnikov čez slovensko-hrvaško mejo, ki bo postala t.i. schengenska meja oz. zunanja meja EU. Na tej meji bodo olajšave pri prehajanju meje imeli zgolj prebivalci obmejnih območij, kot to določa sporazum o maloobmejnem prometu in sodelovanju med Slovenijo in Hrvaško. Na meji s Hrvaško bodo vzpostavljeni mednarodni, meddržavni in mejni prehodi za obmejni promet, ter mejne kontrolne točke, t.i. Border inspection. Na schengenski meji oziroma zunanji meji Evropske unije, ki jo bosta morali nadzorovati slovenska policija in slovenska carina, bo štiriindvajset mednarodnih mejnih prehodov, devet meddržavnih in sedemindvajset prehodov za maloobmejni potniški promet. Vzpostavljeni bodo nadalje pomorski mejni prehodi v Kopru, Izoli in Piranu ter prehodi na letališčih na Brniku, v Mariboru, Sečoveljah in predvidoma tudi v Bovcu.

V generalnem carinskem uradu carinske uprave Slovenije so v pogovoru za Novi glas zavrnili mnenja, ki se pojavljajo v javnosti, namreč, da bo v novih političnih razmerah, ko se bo Slovenija vključila v Evropsko unijo, carinska služba ukinjena. "Carina je del države, zato ne more biti ukinjena, pač pa se mora strokovno, organizacijsko in nasploh utrditi in pričeti delovati po novih izhodiščih in merilih, ki jih je bodi-

si že ali pa jih bo še določila Evropska unija", poudarja generalni direktor carine Franc Košir. Do vstopa Slovenije v evropsko povezavo bodo zaprti devet blagovnih carinskih izpostav, med njimi tudi tiste v Ajdovščini, Tolminu in Idriji. Petim carinskim izpostavam, med njimi tisti na železniški postaji v Novi Gorici, se bo spremenilo delovno področje, tako da ne bodo več opravljale blagovnega carinjenja. Šest carinskih izpostav pa bodo pridružili mejnim kontrolnim točkam. Na mejah z Italijo in Avstrijo na prehodih za obmejni promet in na kmetijskih prehodnih mestih (takih je precej na Krasu in v Goriških Brdih) ne bo več carinikov, pač pa bodo kontrolo prehajanja oseb čez državno mejo izvajali policisti.

Cariniki v Sloveniji, ki so zlasti v obdobju prejšnje države imeli prestižen status v družbi, so sedaj vznemirjeni za svojo prihodnost. Tako tudi v Novi Gorici, kjer so nekaj časa celo menili, da bo območna Carinska uprava ukinjena. Zdaj je potrebno, da bo vsaj nekaj let še delovala. Naši sogovorniki v generalnem carinskem uradu slovenske carine so ponovno poudarili, da bo vsem carinikom zagotovljena materialna in socialna varnost. O tem so navedli nekaj najnovejših podatkov. V Sloveniji je zdaj v delovnem razmerju skupaj 2.300 carinikov. Vseh presežnih delavcev bo po vstopu Slovenije v povezavo 957, toda od tega števila carinikov jih bodo več kot 500 prezaposlili na carino ob schengenski meji oziroma v Generalni carinski urad in uprave območnih carinskih uradov v Sloveniji. Brez službe bo torej ostalo okrog 450 carinikov, le-te pa bi v glavnem usposobili za policijske. Primere starejših ali bolnih carinikov pa bodo rešili na human način, so v pogovoru za naš časnik poudarili v carinski upravi Slovenije.

M.

DVA UKREPA ZA REFORMO SISTEMA MLEČNIH KVOT

DAVČNI ODPUST ZA GOVEDOREJCE

BREDA SUSIČ

Kot znano, je namreč Italija - z razliko od drugih držav članic EU - zelo slabo izvajala evropske direktive glede uravnavanja mlečnega trga, tako da je EU kaznovala njene govedorejce, ki so zaradi previsoke prireje mleka morali plačevati masne globe v evropske blagajne (v resnici glob niso plačevali zaradi prizivov na upravna sodišča). Zaradi teh nepravilnosti je imela Italija slabšo pogajalno moč, ko se je morala na evropski ravni dogovarjati o višanju plafonda mlečnih kvot za lastne govedorejce. Italijanska državna kvota namreč šteje 10 tisoč sto petdeset milijonov ton mleka, v resnici pa italijanski živinorejci priredijo 500 tisoč ton mleka več od dovoljenega.

Nova ukrepa predvidevata tri glavne novosti. Prva je dvignila največ prahu, saj gre za davčni odpust, ki se tiče kar 93% rejcev, ki bodo tako plačali le 25% globe. Globe, s katerimi je Bruselj kaznoval italijanske rejce, so od leta 1995 dosegle že 924 milijonov evrov.

Ločena ukrepa sta bila nujna, tako da je bil davčni odpust za govedorejce, ki niso plačali glob, ločen od preosnove celotnega sistema. Davčni odpust bi namreč lahko

Končno reforma na področju sistema mlečnih kvot! V petek, 7. februarja, je italijanska vlada na seji ministrskega sveta sprejela dva ukrepa, ki bosta posegla v sistem mlečnih kvot v Italiji. Minister Alemanno je dejal, da je bilo treba sprejeti dva ločena ukrepa zato, da bo Italija lahko učinkoviteje nastopila na pogajanjih v Evropski uniji.

evropski funkcionarji obravnavali kot direktno državno pomoč govedorejcem, kar je seveda v EU prepovedano.

Druga novost uvaja liberalizacijo celotnega sistema kupoprodaje kvot, ki bo postal bolj fleksibilen. Do sedaj je

namreč veljalo pravilo, da rejci niso smeli prodati svojih kvot drugim rejcem izven dežele, pa tudi v lastni deželi niso mogli prodati komurkoli. Rejci z goratih predelov (tudi Kras ima status goratega območja) so lahko svoje kvote

prodali samo drugim rejcem prav tako z goratega območja, kjer pa je bilo seveda zelo težko najti kupce. Odslej bo torej kupoprodaja kvot liberalizirana, saj bodo rejci lahko prodali kvote kolegom iz drugih dežel (s tem pa bodo izgubili 30% vrednosti kvot), in sicer iz tistih, kjer imajo pre malo kvot. Na tak način se bo tudi sistem sam uravnesil.

Reforma bo nazadnje rešila tudi problem plačevanja glob. Odslej bodo mlekarne same, ki bodo odkupile mleko od rejcev, ki nimajo kvot (t.i. mleko na črno), same naložile rejcu neke vrste dajatev, s katero bodo plačale globo namesto rejca samega.

Preosnova na tem področju je bila že nujna, saj so se morali govedorejci v vedno večji meri spopadati s problemi in krizami, ki so marsikoga - predvsem med manjšimi podjetniki - prisilili k zaprtju farme.

Učinkovita reforma pa je bila nujna tudi zato, ker se sistem mlečnih kvot v zadnjem predlogu, ki ga je evropski komisar za kmetijsko politiko Franz Fischler izdelal za revizijo Agende 2000, ne bo bistveno spremenil do leta 2014. Sistem, za katerega je bilo ob njegovem rojstvu rešeno, da bo le prehodne narave, je torej še daleč od ukinitve.

SLOVENSKE ŽELEZNICE SE VKLJUČUJEJO V EVROPSKE PROJEKTE

PRIVATIZACIJE ŠE NE BO KMALU

Posvetovalni referendum (bil je 19. januarja) o zakonu o preoblikovanju in privatizaciji slovenskih železnic ni uspel, zaradi česar bo lahko vlada nadaljevala politiko in ukrepe za sanacijo finančnih težav in za tehnološki napredek te pomembne prometne infrastrukture. Za izhodišče bo uporabila omenjeni Zakon o preoblikovanju in privatizaciji železnic, celoten projekt pa bo izvajala uprava podjetja. Slednjemu je dala naslov *Nova smer*.

"Slovenske železnice so na lestvici ravni evropskih železnic nekje na sredini, želimo pa si postati ena od najboljših železnic v državah EU", poudarja predsednik uprave Blaž Miklavčič. Omenjeni projekt z naslovom *Nova smer* vsebuje visoke in zelo zahtevne poslovne usmeritve in cilje. Do leta 2010 naj bi slovenske železnice količino prepeljanega blaga povečale od sedanjih blizu 14,9 milijona ton na 27 milijonov ton. V potniškem prometu pa naj bi do leta 2010 število potnikov povečali od zdajšnjih 14,5 milijona na vsaj 18 milijonov. Vlaki naj bi potnikom postali prijaznejši. V mednarodnem potniškem prometu imajo dva toč-

no določena in pomembna cilja. Gre za uvedbo hitrega potniškega vlaka na relaciji Ljubljana-Benetke, ki bo pot prepeljal v treh urah, ter za skrajšanje vožnje potniških vlakov na progi Ljubljana-Beograd na šest ur. Sistematično bodo odpravljali ozka grla na slovenskih železnicah. V tem okviru bodo usposobili tudi Center za potniški promet v Ljubljani in logistični center v Mostah (Ljubljani).

Izvedli so prve izboljšave za sanacijo finančnega položaja. Dejansko imajo vse dejavnosti izgubo ali pa velike obveznosti pri odplačevanju posojil najetih v preteklosti. Država naj bi za okrepitev finančne moči podjetja prispevala nadaljnjih 32 milijard tolarjev. S svežim denarjem bi nekako pokrili 11 milijard tolarjev izgube iz let 1999-2002, izplačali del terjatev bank iz dolgoročnih posojil v znesku 11 milijard, 4,5 milijard odloženih plačil davkov iz let 1992

in 1993, ter 5,5 milijarde tolarjev odloženih plačil prispevkov v zdravstveno in pokojninsko blagajno. Sami pa naj bi ustvarili prihodke za plačilo novih potniških vlakov, ki so stali 35 milijard tolarjev. Izboljšanje organizacije dela in popolna racionalizacija poslovanja slovenskih železnic bosta povzročila tudi znižanje števila zaposlenih. Do leta 2010 naj bi se število delavcev in uradnikov na slovenskih železnicah znižalo od sedanjih okrog 8.600 na 7.000. Zmanjševanje števila zaposlenih bo po besedah predsednika uprave Blaža Miklavčiča potekalo v skladu z zakonodajo in v sodelovanju s so-

cialnimi partnerji, zato odkrite nezaposlenosti ni pričakovati.

Slovenske železnice hočejo čimprej postati ključni železniški operater pri prevozu blaga in potnikov na petem in desetem koridorju. Gre za uresničevanje železniških poti, ki nastajajo na naši celini in so del transportne politike EU. Preobrazba železnice, ki jo izvaja vlada, predvideva ustanovitev finančne družbe (holdinga), ki jo bodo sestavljala podjetja za potniški promet, tovorni promet in za infrastrukturo. Zasebniki naj bi s svojim kapitalom postali 49 odstotni lastniki podjetij za tovorni in potniški promet. Minister za promet Jakob Presečnik je glede prihodnje organiziranosti slovenskih železnic poudaril, "da je do privatizacije njenih delov še daleč, zato je še prezgodaj za govorjenje o njej".

M.

SLOVENCIM NAJRAJE
VARČUJEJO V BANKAH

Slovenci že po tradiciji radi varčujejo, če jim to seveda omogočajo njihovi prihodki. Ta vrednota se ohranja, kljub temu da t.i. potrošniška družba vabi in spodbuja k trošenju denarja za nakupe vseh vrst. V okviru projekta z naslovom *Varčevalna klima* so ugotovili, da najbolj zanimiva oblika ostaja varčevanje v banki. Za to obliko se je izreklo skoraj

70% vprašanih Slovencev, pri čemer vlagajo v banko bodisi slovenske tolarje ali pa tuja plačilna sredstva oziroma devize. Omenjeni obliki sledijo nakupi stanovanj ali hiše, sklenitev življenjskega zavarovanja, nakupi delnic ter zlatnikov oziroma zlata v drugih oblikah. Le manjši del Slovencev svoje prihranke hrani doma, "v nogavicah", kot so včasih rekli tej obliki varčevanja. M.

NA KANINU TEKMOVALI V PROSTEM SPUSTU
PO ZASNEŽENIH STENAH

PREDLOG T.I. SUPER A-LIGE

USPEŠNI SLOVENC

Mednarodno združenje prostega atraktivnega smučanja je konec minulega tedna na Kaninu pripravilo mednarodno tekmovanje, imenovano Adrenaline rush 2003.

Tekmovanje, ki je sicer v Sloveniji že tretje po vrsti, so ocenili kot najatraktivnejše doslej na Kaninu, od kar obstaja to smučišče. Prednost pred večino alpskih terenov so tukaj ocenili v tem, ker so smučiljive stene neposredno ob smučišču, zaradi česar si tekmo pride z žičnico ogledat vsak, ki ga to zanima. Tekmovanje so pripravili nedaleč od najvišje točke smučarske proge in se ga je ves čas ogledalo po večsto turistov. Udeležilo se ga je petindvajset izbranih smučarjev iz sedmih evropskih držav. Na veliko presenečenje je zmaga pripadla mlademu domačinu Dejanu Vučiću, ki je mnoge stare mačke presenetil že pred dvema letoma, ko je pri spustu z Male Mojstrovke zasedel petnajsto mesto. Drugi je bil ljubljčan Dani Pogačar, tretji pa Romun Ion Tandafir. Zjutraj so bile kvalifikacije v finale, kamor se je lahko uvrstilo dvajset tekmovalcev, popoldne pa glavno tekmovanje. To je potekalo tako, da si je tekmovalc v steni, z zasneženimi policami in ozkimi strmimi prehodi, poskušal najprivlačnejšo pot, ki jo je zmožem presmučati - tudi s skoki višinske razlike petnajst metrov - sicer si je pač lahko izbral lažje prehode, pri čemer pa seveda ni mogel računati na uvrstitev med najboljšie.

Prisotni strokovnjaki in predstavniki sponzorjev iz sloven-

skih in tujih turističnih in športnih krogov so izrazili zadovoljstvo nad napredkom tega športa v Sloveniji in pohvalili vodjo tekmovanja, domačina Marka Šimenca, Deni Vučić pa si je s tako atraktivno vožnjo in blestečo zmago priboril tudi nastop na svetovnem prvenstvu v Franciji.

Zvečer so s podporo bovške Lokalne turistične organizacije pripravili še bogato zabavo pred kulturnim domom, ki je sledila razglasitvi rezultatov in podelitvi denarnih nagrad.

Naslednji (rezervni) dan so izrabili za bolj sproščeno demonstracijo kombinacije akrobacij in vožnje v zelo strmem terenu in za veselo druženje z vsemi, ki jih zanima ta šport. Kot je povedal vodja Marko Šimec, bo ostalo tekmovanje tradicionalno in vsako leto bolj domiselno ter tako privlačno za vse več tekmovalcev in obiskovalcev. Potegujejo pa se tudi za izvedbo evropskega prvenstva.

MM

2003: VESOLJSKA ODISEJADA NOGOMETNEGA SISTEMA (1)

ANDREJ ČERNIC

Nogometni veljaki so spet sedli za mizo in dalj časa skupaj hudo pametovali. Galliani in njegovi kolegi v zvezi Lega calcio so se zavedali, da jim je, po vročih poletnih škandalih, prepoznavnost upadla. Domislili so si zato "briljantno" rešitev: zakaj ne bi ogromne finančne luknje, ki je zagledala beli dan v "vročem" avgustu lanskega leta, zakrili z megareformo sveta poklicnega nogometa? Rečeno, storjeno. Zveza Lega calcio je s precejšnjo mero fantazije pred dvajsetimi dnevi predstavila novo ogrodje, v katerem naj bi se gibal profesionalni nogomet. Gallianijev načrt iztreblja B-ligo. Namesto slednje je v načrtu izredno obsežna A-liga, ki objema vse današnje prvo in drugoligaše. V novi "superligi" naj bi nastopalo štirideset ekip, razdeljenih v dve skupini po dvajset. Reforma naj bi vstopila v veljavo že z naslednjo sezono. Potemtakem naj bi se letos zamrzili izpadi iz A-lige, iz B-lige naj bi se v C-ligo selili samo dve ekipi, v obratno smer pa naj bi potovala štiri moštva. Novo ligo naj bi tako sestavljalo 18 ekip iz današnje A-lige, 18 ekip iz B-lige ter štiri moštva, ki bodo napredovala iz C-lige.

Upošteva ta predlog, kako bi se kazala nova slika italijanske nogometne geogra-

tegijske? To je še zelo nejasno, saj do danes prvi moške žogobarske elite niso našli skupnega jezika glede vseh malenkosti. Odprto ostaja vprašanje, kako naj se ekipe v novem prvenstvu razdelijo, po kakšnem ključu naj se sestavi skupini. Najbolj logična varianta je seveda presekat apeninski škorenj pri Rimu ter

ustvariti severni in južni pol. Pri tem pa takoj zbode v oči kakovostni prepad med tako ustvarjenima skupinama. V današnji A-ligi namreč nesporno prevladujejo severne ekipe (razmerje 14:4), tako da bi se v reformiranem prvenstvu južna skupina po vsej verjetnosti spremenila v dolgočasno maratono z dvema tekačema, Romo in Lazio, ki bi si pred drugimi tekmezi zlahka pridobila večkilometrsko prednost. Po drugi strani bi se prav lahko zgodilo, da bi zaradi iz-

redne konkurence "severnega prvenstva" iz zaključnega dela, play-off tekm, izpadlo veliko kakovostnih severnih ekip. Druga nakazana možnost predstavlja različico dveh skupin, v katerih je kakovost ekip enakomerno porazdeljena ne glede na geografsko lego posameznih moštev. Tudi tak sistem pa ima temne strani

meseca, ki takoj padejo v oči. Skupini bi bili nedvomno bolj uravnoteženi, vseeno pa bi slabša moštva od boljših ekip še vedno ločevala kakovostna razdalja, ki bi jo morali meriti v svetlobnih letih. To bi se jasno poznalo tudi v medijskem pokrivanju prvenstvenih tekem. Vzemimo npr., da bi se v isti skupini znašle Juventus, Roma, Messina in Cosenza in da bi bil isti dan na sporedu turinsko-rimski spopad titanov in južnotirenski derby. Kolikšno zanimanje bi vladalo za

tekmo med ekipami z juga? Retorično vprašanje, odgovor se ponuja sam po sebi. Sarkastično gledano, bodo v prihodnosti mediji posvečali večjo pozornost sicilsko-kalabrijskim dvobojem v A-ligi ali dejstvu, da se bo Messina na gostovanju podajala kar z avtobusom in tako preverjala trdnost razvpitega mostu, ki bi moral v bližnji prihodnosti povezati Apeninski polotok in Sicilijo?

Šalo na stran. Sistem, ki ne predvideva izpadov iz lige (oz. jih predvideva v zelo omejenem obsegu), postane kaj kmalu dolgočasna rutina, ki je sama sebi vzrok in cilj. Manj kakovostne ekipe, ki zasedajo zadnja mesta na lestvici, igrajo demotivirano, saj jim za slabe nastope in še slabše rezultate ne preti padec iz nebesne A-lige v nogometne vice - B-ligo. Kakovost številnih tekem bi nedvomno zlezla pod nivo današnje B-lige.

Zvezno razsodišče je prejšnji teden na prošnjo Franca Carrara, predsednika italijanske nogometne zveze, obravnavalo legitimnost predloga, ki ga je podala zveza klubov Lega calcio. Določila je, da je za predlaganje reform te vrste pristojna samo italijanska nogometna zveza FIGC in ne zveza klubov, ki jo vodi Galliani. S tem odlokom je zvezno razsodišče zadalo hud udarec zagovornikom enotnega prvenstva s štiridesetimi ekipami: zadnja beseda sicer še ni bila izrečena, a vse kaže na to, da se je predlogu super A-lige zaigral pogrebni marš. DALJE

15
ČETRTEK,
20. FEBRUARJA
2003

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (15)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

Rumene puščice so me v Beloradu (na sliki) pripeljale do vrat avtomobilske garaže. Sprva sem mislil, da gre za nesporazum ali neslano šalo, pa se je izkazalo, da ne gre za eno ne za drugo. Zaveetišče v prizidku bližnje cerkve so prenavljali, začasno prenočišče za romarje pa so uredili v temačnem prostoru, prvotno namenjenem počivanju jeklenih konjičkov. Vse skupaj je bilo urejeno bolj na en dva tri. Tople vode ni bilo, zato pa se je skromno zaveetišče lahko pohvalilo s tronadstropnimi pogradi, česar nisem prej videl še nikjer. Za zaveetišče je skrbela prijazna Švicarka blizu štiridesetih. V kratkem pogovoru mi je povedala, da je v Beloradu že nekaj mesecev in da ji prav nič ne manjka.

Sonce na nebu je poskrbelo, da smo se pohodniki vse do večera zadrževali pretežno pred zaveetiščem, saj je bilo v njem res nekoliko preveč temnačno, pa tudi zrak je bil ple-

snivo-zatohlo-zadušljiv. Potem ko sem pomalical (pri čemer se mi je pridružil lokalni pasji pritepenec, ki je v vztrajnostjo in večno otožnimi očmi poskrbel, da je vsak drugi piškot končal v njegovem želodcu), sem se odpravil na sprehod po mestecu. Pred enim od barov na osrednjem trgu, kjer sem naročil kavo, sem spoznal gostobesedno Američanko Carlyse.

Kar prisedla je in mi, ne da bi jo kaj vprašal, povedala, da prihaja s Floride, njeni starši pa s Kube, da je profesionalna fotografinja in pri trindvajsetih letih že poročena, na Camino pa je prišla skupaj z

očetom. Po pol ure klepetanja oziroma poslušanja, sem bil skoraj bolj utrujen kot po petih urah hoje. Vmes je dvakrat telefonirala v ZDA. Najprej možu, ki se mi je zaradi njene gostobesednosti kar malo zasmilil, potem pa še mami. Govorila je tako glasno, da smo lahko njen pogovor spremljali vsi gostje kafiča, ko pa je zaključila, se je obrnila k meni in brez najmanjše

ga predaha nadaljevala s pogovorom, ki je bil že od vsega začetka bolj hvalisav monolog kot dialog.

Hvala Bogu se je od nekdaj prikazal njen oče in jo povabil na večerjo, tako da sem

izkoristil trenutek in se hitro umaknil v bolj zakotne ulice, kjer bi me po večerji bolj težko našla, saj se je poslovila s frazo See you later! (Vidimo se kasneje!), česar si res nisem želel.

Smrčanje, da te kap
Namesto večerje sem pred enim od barov zmazal velik Bocadillo con Atun e Tomate (sendvič s tuno in paradiznikom) in ga poplaknil s pivom.

Med etapo od Santo Dominga do Belorada se res nisem pretgnil, zato nisem čutil prave potrebe po hrani.

Ko je že govoro hrani, najomnim, da so v večini okrepčevalnic med

potjo za prvo pomoč pri napadih lakote ponujali bocadillos, tapas in tortillas. Bocadillos, sendviči, so bili lahko topli ali hladni, nadevani pa z različnimi mrhovinarskimi ali vegetarijskimi kom-

binacijami. Tapas, neke vrste kanapeji, so bili, po pravici povedano, premajhni, da bi jih poskusil. Če sem si že naročil za hrano, potem je bilo to nekaj konkretnega, že omenjeni bocadillos ali pa tortilja z jajcem, sirom, šparglji...

Sedel sem torej tam, pri eni od miz enega od barov na glavnem trgu v Beloradu in prav nikamor se mi ni mudilo. Brezskrbno sem opazoval, kako se nad mesto počasi spušča noč in kako se prek trga sprehaja vse več ljudi. "Pravo", družabno življenje se v Španiji začne šele z nočjo. Takrat pridejo ljudje ven, na zrak.

Osamljeni starci, ki komaj še drsajo korak za korakom, debele gospodinje, mične emancipirane, poslovneži, ki pustijo suknjič in kravato doma, kmetje, ki si nalašč za skok v mestno jedro oblečejo suknjič, in še veliko podobnih, a tako različnih osebnih zgodb se srečuje, meša, prepleta...

"Energija gre v zrak, se prefiltrira, potem pa se, prečiščena, vrne," sem v mislih idealiziral španski življenjski slog, ki ga označujejo siesta, ponočevanje, odprtost in temperament.

Ko sem se do sitega "nagledal" utripa na glavnem trgu, sem se vrnil do zaveetišča v garaži. Med potjo sem se malo bal morebitnega ponovnega srečanja s Carlyse, a je hvala bogu nisem srečal. Pred vhomom v garažo, v kateri je večina pohodnikov že počivala, sem še malo poklepetal s Harryjem in eno mlado Kanadčanko, potem pa še zadnji cik, osvežujoči ples zobne krtačke prek zobovja in zviz v spalno vrečo na zgornjem ležišču dvonadstropnega pograda.

Takoj po prihodu v zaveetišče me je sicer resno zamikalo, da bi poskusil, kako je spati v "tretjem nadstropju", a sem zadevo preveril in bil precej razočaran, saj je bilo preveč klavstrofobično. Mrzel in plesniv strop se je začel lezti slabše pol metra stran od vzmetnice, tako da sem se raje odločil za že preverjenega pokončnega dvojčka. Pa bi bilo verjetno bolje, če bi ostal tam gori, visoko in daleč stran od nečloveškega smrčanja stare in z mastjo bogato obložene nemške upokojenke, ki mi je zagrenilo noč.

DALJE

MARTINA IN MARKO FERİ NA HIT FESTIVALU
V SAINT-VINCENTULEP USPEH
OPENSKEGA DUA

Openski duo, ki ga sestavlja Martina in Marko Feri, je 26. januarja nastopil na velikem finalu državnega tekmovanja za lahko glasbo Hit Festival v Saint-Vincentu, ki predstavlja odskočno desko za mlade interprete in kantavtorje na italijanski glasbeni sceni (kot se je izkazalo že za Sirio in Massima di Catalda) in po pomembnosti zaostaja le za bolj znanima pevskima izlozobama, ki potekata vsako leto v Sanremu ter Castrocaru. Njuna pustolovščina se je začela lanskega marca, ko sta poslala organizatorjem posnetek. Ker je bil izbran med 1.200 prejetimi prispevki, sta si sestra in brat zagotovila mesto med potegovalci za letošnjo nagrado. Od takrat dalje je šlo kot po maslu. Novembra sta se najprej udeležila izločitvenega, nato še četrtfinalnega nastopa, ki sta se, tako kot decembrski polfinali, odvijala v severozahodnem lombardskem mestecu Biella pri Vercelliju. Vizitka družinske zasedbe je bila skozi vse tekmovalne faze Anoukina Sacrifici, ki sta jo poslušalcem predstavila v originalni verziji za glas (Martina) in kitaro (Marko). Med in po izvajanju pesmi sta tržaška glasbenika vsakič žela navdušen aplavz, deležna pa sta bila tudi laskavih ocen žirije, kajti bila sta edina, ki sta poskrbela za spremljavo v živo, kar ju je ves čas odlikovalo. Ostali izvajalci so namreč peli izključno ob zvokih prej posnete instrumentalne podlage.

Absolutno nagrado je sicer na koncu prejela pevka Cix iz Cunea, zamejska zastopnika pa kljub temu pričakujeta v kratkem novic iz Turina, kjer deluje diskografska hiša Master Truck Production, ki je prvouvrščeni že zagotovi-

la snemanje in promocijo zgoščenke. Kot je na zaključnem večeru potrdil glavni založnik MTP-ja in predsednik žirije

Osvaldo Micciche', ki je oz. je bil producent Mine, Celentana, preminulega Gaberja in Cutugna, bodo v kratkem tudi ostalim udeležencem letošnjega Hit Festivala sporočili, kako se je izrekla osemčlanska komisija in katere izmed njih bo posebno priporočila. Martina in Marko sta vsekakor zadovoljna že s samo uvrstitvijo med prvimi tridesetimi v Italiji in sploh z izkušnjo na tako vidnem dogodku. Za sabo imata namreč klasično glasbeno izobrazbo in sta zato vajena drugačnih preizkusov, kar pa jima velja za nezamenljiv plus tudi takrat, ko se lotita katerekoli druge glasbene zvrsti. Marko je mednarodno uveljavljen kitarist in priznan glasbeni pedagog. Martina se ob klavirskem študiju v razredu prof. Aleksandra Rojca že vrsto let prav posebno posveča jazzu, ki ji jemlje (in daje) največ moči. V Gradcu se je izpopolnjevala pri jazz pevki Maji Jakupovič, trenutno pa sledi tečaju jazzovske petja v Celovcu in je vpisana v drugi letnik glasbene didaktike na tržaškem konservatoriju. Martinini in Markovi uspehi so torej zasluženi in skoraj neizogibni sadovi večletnega učenja, dela in vsakdanjih odrekov ter žrtve.

AL

KLAVIRSKI RECITAL NATALIE TROULL

SLAVOSPEV KLAVIRJU

MATEJA POLJŠAK FURLAN

Bogata 22. koncertna sezona glasbenega abonmaja Kulturnega doma Nova Gorica je programsko uprta v skladbe oz. skladateljska imena, ki na novogoriškem odru še niso bila izvedena. Tudi v tokratnem ponedeljkom 5. abonmajskega koncertnega večeru smo lahko sledili na začetku sezone začrtani smernici: čarobnemu odkrivanju novega. Prvič na novogoriškem odru je bilo namreč izvedeno delo Modesta Musorgskega Slike z razstave, ki je bilo napisano za klavir, bolj znano pa je v orkestralnih priredbah.

Večer, pisan na kožo ljubiteljem črno-belih tipk, je pred številnim občinstvom oblikovala izvrstna ruska pianistka Natalia Troull iz St. Peterburga. Pohvalno je, da je organizator uspel privabiti

tudi številne mlade poslušalce, kar je v tem času za klasično glasbo prava redkost. Napovedano izredno mojstrstvo, popolna predanost glasbi in impresiven scenski nastop Natalije Troull, se je izkazalo za več kot upravičenega. Glasbenica je začela s po mnenju mnogih najboljšim Haydnovim delom za klavir: Andante z variacijami v f-molu. Kompozicija je nastala v času, ko se je čedalje bolj uveljavljala pianoforte ter so tehnične in zvočne možnosti novega glasbila izoblikovale nov klavirski slog. Le-ta je omogočal tonske modulacije v dinamičnih nasprotjih, izoblikovanje posebne virtuosnosti igranja, hitro tekoče pasaže, razložene akorde in ponovitve tona na isti noti. Prvi del klavirskega recitala je zaključila z Beethovnovi Sonato op. 111 v c-molu. Če je Beethovnov prispevek h komorni glasbi, simfonijam in koncertom neprecenljiv ter predstavlja enega glavnih dejavnikov pri ob-

likovanju glasbene romantike 19. stoletja, so klavirske sonate najprimernejši vstop v njegovo "delavnico", v središče njegovega ustvarjalnega postopka. Po besedah sodobnikov je bil Beethoven kot pianist eden najsijajnejših virtuozov svojega časa in se je tudi zato lahko tako neposredno izražal s pomočjo klavirja. Beethovnovi klavirski sonate so virtuosna in glasbeno izvirna dela, v katerih je lahko poslušalec intimna priča skladateljevega duhovnega potovanja, dolgega skoraj 30 let.

Drugi del večera pa je bil v celoti posvečen silovitemu in izvirnemu ustvarjalcu Mode-

stu Petroviču Musorgskemu. Kot rečeno, je bilo prvič na novogoriškem odru v izvirniku izvedeno obsežno delo Slike z razstave. Z glasbeno govornico je osupljivo zvesto upodobil slikarske pri-

zore. V glasbi je učinkovito upodobljeno mračno vzdušje Starega gradu ali Katakomb. Ob bolj humorističnih prizorih kot sta Trg v Limogesu ali Balet piščančkov v lupinah je Musorgski spretno uporabil ritmične prvine, ki izražajo njegovo izostreno duhovnost. Široko melodično zasnovo veličastno upodablja Velika Kijevska vrata... Na začetku in med posameznimi slikami pa si je skladatelj zamislil Promenado, ki predstavlja njegov avtoportret: "Iz vseh mediger kuka moj obraz".

Celoten večer je tako izzvenel kot slavospev klavirju, njegovim tehničnim možnostim, po drugi strani pa je znala glasbenica iz njega izvleči tudi "dušo". Virtuozno se je sprehajala po njegovih tipkah, z agogičnimi in dinamičnimi niansami pa je barvala že tako pisano paleto prelepih harmonij. Vsekakor, bili smo priča glasbenemu večeru in izvajalki, ki sta vredna vseh naših pohval.

NA SVETOVNEM SPLETU

V RAZMISLEK!

KAR DAŠ, TO IMAŠ, je pisalo z velikimi črkami na začetku pisma, ki mi ga je pred dnevi prijazno poslal po elektronski pošti prijatelj, znani slovenski časnikar Dušan Rogelj iz Ljubljane.

Po svetovnem spletu, internetu krozi ogromno pisem, veliko zgodbic in legend, tudi takih pisem, ki jih ni vredno niti prebrati, ker so polne osladne kičavosti in zato neberljive. In tudi z elektronsko pošto in svetovnim spletom je tako kot z vsem v našem življenju: če znamo uporabljati te nove oblike sporazumevanja, bomo znali tudi lepše živeti! Kot je tudi res, da pravzaprav ni važno, o čem in kaj pišeš, ampak je važno predvsem to, kdo in kako to napiše.

Preberite, preprosta, a lepa zgodba, pošljite jo naprej! JUP

"Ime mu je bilo Fleming, bil je reven škotski kmet..."

Nekega dne, ko je garal za preživetje družine, je zaslišal klic na pomoč iz bližnjega močvirja. Odvrnil je orodje in stekel do močvirja. Tam je, pogreznjen do pasu v črnem blatu, prestrašen deček kričal in se boril, da bi zlezal na suho.

Kmet Flemmig je rešil fanta gotove, grozljive smrti.

Naslednji dan je na kmetovo dvorišče pripeljala bogata kočija. Izstopil je elegantno oblečeni plemič in se predstavil kot oče dečka, ki ga je kmet rešil.

"Hočem vam poplačati," je rekel plemič. "Rešili ste mojega sina!"

"Ne, za to, kar sem storil, ne morem sprejeti plačila," je kmet zavrnil ponudbo.

Takrat se je na vratih pojavil kmetov sin.

"Je to vaš sin?" je vprašal plemič.

"Da!" je kmet odvrnil ponosno.

"Skleniva kupčijo. Dovolite mi, da mu zagotovim izobrazbo, kakršno uživa moj sin. Če je mladenič količkaj podoben svojemu očetu, bo brez dvoma zrastle v moža, na katerega bova oba ponosna."

In tako je tudi bilo.

Sin kmeta Fleminga je obiskoval najboljšo šole; čez čas je končal Bolnišnično medicinsko šolo sv. Marije v Londonu in postal kot odkritelj penicilina

na znan po vsem svetu.

To je bil Sir Alexander Fleming.

Čez leta je plemenitašev sin, ki je bil rešen iz močvirja, zbolel za pljučnico. In kaj ga je takrat rešilo? Penicilin!

In kako je bilo ime plemiču?

Lord Randolph Churchill.

In ime njegovega sina?

Sir Winston Churchill (na sliki).

Nekdo je nekoč rekel:

Kar daš, to imaš.

Delujete, kot da ne potrebujete denarja.

Ljubite, kot da niste bili nikoli prizadeti.

Plešite, kot da vas nihče ne gleda.

Pojte, kot da nihče ne posluša.

Živite, kakor da so nebesa na zemlji.

Saj tudi so...

Pismo je bilo poslano ob Tednu Prijateljstva.

Poslji ga tistim, ki jih imaš

za prijatelje. Poslji ga naprej in polepšaj nekemu dan. Če pismo obdržiš zase, se ne bo zgodilo nič slabega. Če pa ga poslješ naprej, bo spodbudilo nasmeh.

Torej je vredno.

Lep, nasmejan dan ti zelim!"

DUŠAN ROGELJ

KDO BO KANDIDAT?

Jakec: Tle si! Sen ti rjeko, de je zgrešeno. Magari tri besede, ma bi blo treba povedat, kaj mi mislemo. Ne taku, da nas ledje sprašavajo, da kaj smo bolani, al' da kaj nas cenzurirajo, al da kaj se je zgodilo...

Mihec: Mouči, dej, mouči! Zahvali Boga, da si počivo, da si si paršparo malo sape. Sej nisva neč zamudila. Menia ne menja... so vabli uni dan v Slovenski klub...

Jakec: Ma mi tudi ne! Vsaj taku se mi zdi... Znaš, kaj me skrbi? Skrbi me, da ni idej. Da ni konkretnih predlogov, kaj bi lahko naredili, da bi se rečmo - premaknili z mrtve točke izpolnjevanje tega al družga člena zaščitnega zakona. Vsi se nakako skrivajo za paritetni odbor, ki da mo-

ra sprejet se to jen drugo... ma neč se ne zgodi.

Mihec: Se mi zdi, da lahko tudi ti zastuoješ, da je vsem taku prav. Stranke zdej zanimajo volitve. Vse je v funkciji volitev in višjih interesov...

Jakec: Dobro, ma vsaj stranke v katerih se Slovenci od zmerej prepoznavamo, kuker navadno zapiše kronist ued Primorskega, bi lahko ble malo bolj žive jen odločne in bi lahko podpora slovenskih volilcev barantale prav zs spoštovanjem in izvajanjem dejanske zaščite, ki naj manjšini vrne ano samozavest jen predusem življenjsko voljo!

Mihec: Priden! Bravo! Uuuh, ti znaš! Lepo si po-

vju...ma, kaj misleš, da tega ne djelajo. Sem gvišen, da so naši vrli politiki že dolgo na delu jen vagajo jen mjernejo...

Jakec: Dobro je, da jemo civilno družbo! Videš, Pavšič jen Pahor sta konkretna. Poslušesta Gabrovca jen Maverja, stuopesta skupej, se pomjenesta, napišesta pismo...magari pozabesta obvestit medije, ma, nastuopesta jen povjesta svojo. Jen tedi jemesta ano tježo. Pomisli, kolko ledi, ki so včlanjeni u posameznih društvih ta dva tudi zastopasta... Denmo reč, sej si bral, ne, ... uni

dan sta poslala pismo Riccardu Illyju, jen ued njega zahtevala, da tudi v prvi osebi zagotovi v tako imenovanem "listinu" zastopanost slovenske narodne skupnosti s slovenskim imenom na predsedniški kandidatni listi za deželni svet. Mene se je zdelo še posebej lepu, de sta zapisala, da mora kandidat ali kandidatka uživati najširšo podporo slovenske organizirane družbe in mora vsekakor predstavljati izvirna načela Oljke, zatu ki edino taku bo odraz potreb po zastopanosti slovenske narodne skupnosti, obenem pej bo

tu tudi pomenlo važen programski doprinos celotni levosredinski koaliciji.

Mihec: In Illy se je zamislilo, se streso ued strahu, jen nemudoma poklical...koga?! Tu je vprašanje, dragi muj. Koga imamo, da ga lahko zares kandidiramo. Koga, ki odgovarja tem kriterijem, kuker pravesta ta naša dva voditelja civilne družbe.

Jakec: Mah, mislem, da nekaj kandidatov bo. Ne vjem, če so vsi za oljko, kešni so bolj za trto..., ma so!

Mihec: Tu me pej tolaže, da se še najde nekaj idealistov, ki v tem večinskem sistemu in ob zgledu, ki prihaja od rimske vlade, al pej zs Ljubljane, verjamejo v po-

litiko in pomen tega dela za dobrobit celotne družbe! Da je še nekaj ljudi, ki so pripravljene žrtvovati svoj čas, ure jen živce za reševanje upravnih problemov in težav, ki zadevajo vse nas. Vso našo družbo jen vse naše okolje...

Jakec: Poslušame, ti, ki znaš. Prouzapravo, kaku se zbere an tak duober kandidat?

Mihec: Ah, lahko. Jest bi vprašo Pavšiča al Pahorja. Lehko, da ga že jemasta, jen s tem bi civilna dužba še dobila ano politično legitimacijo, kar ni malo...

Jakec: Ti, ma kaj mi nisi ti pravo, da bo zdej u kratkem občni zbor od SSO-ja? Buh vje, če bo pej Pahor potrjen?

Mihec: Sej ni važno. Bo pej Maver povedo!